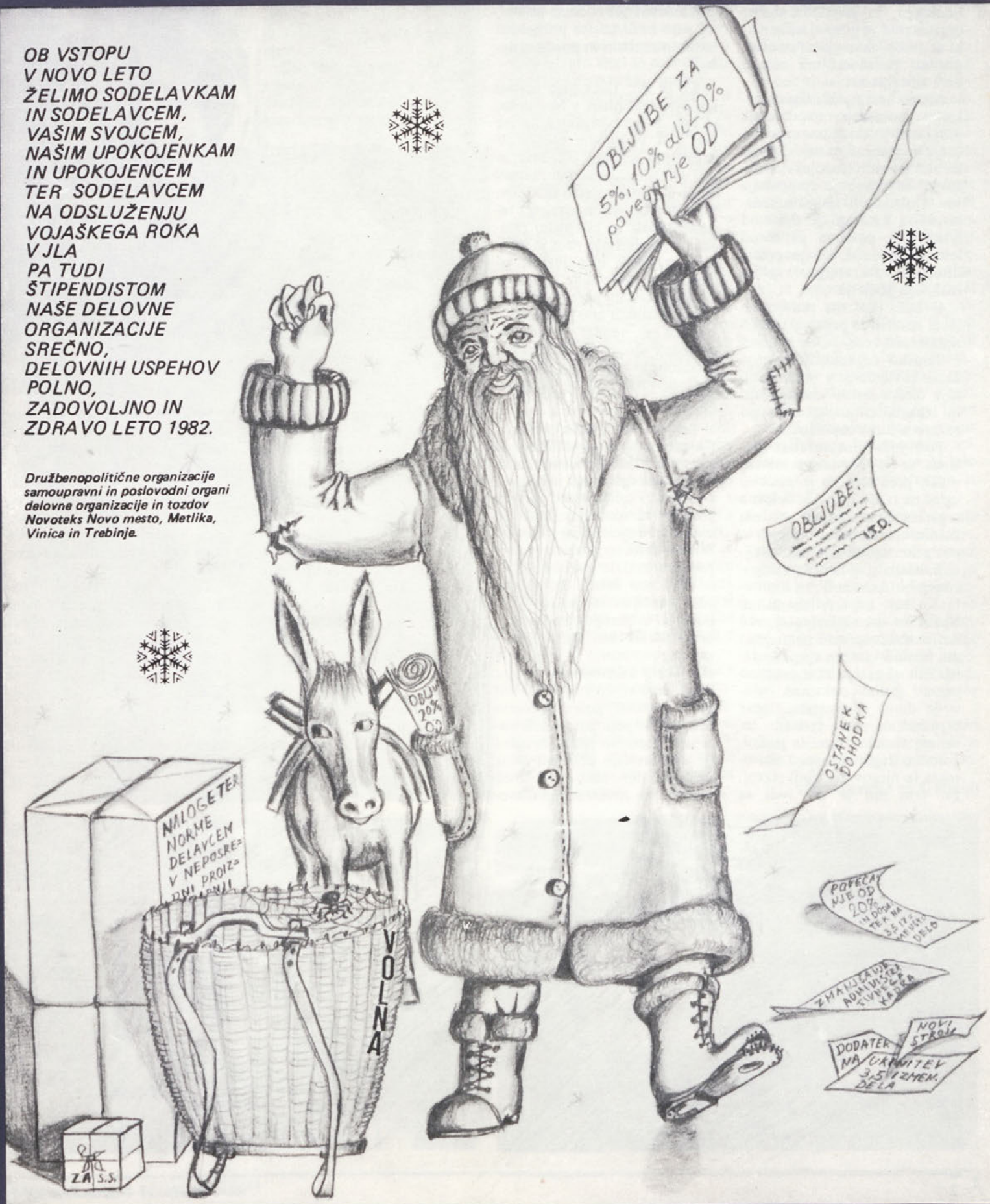

OB VSTOPU
V NOVO LETO
ŽELIMO SODELAVKAM
IN SODELAVCEM,
VAŠIM SVOJCEM,
NAŠIM UPOKOJENKAM
IN UPOKOJENCEM
TER SODELAVCEM
NA ODSLUŽENJU
VOJAŠKEGA ROKA
V JLA
PA TUDI
ŠTIPENDISTOM
NAŠE DELOVNE
ORGANIZACIJE
SREČNO,
DELOVNIH USPEHOV
POLNO,
ZADOVOLJNO IN
ZDRAVO LETO 1982.

Družbenopolitične organizacije
samoupravni in poslovodni organi
delovne organizacije in tozdov
Novoteks Novo mesto, Metlika,
Vinica in Trebinje.

Hvala, tovariš Luka!

Ko je pred štirimi leti tov. Stanislav Dolenc ponovno prevzel odgovorno nalogo glavnega direktorja naše delovne organizacije, smo bili vsi veseli. Vedeti moramo, da je takrat Novoteks prvič zašel v velike gospodarske težave, iz katerih ga je lahko izvlekel le preudaren človek, ki pozna tekstilno tehnologijo, in je hkrati dober organizator in gospodarstvenik, ki se takoj lahko vključi v delo, poznati pa mora tudi nas in naše zmogljivosti.

Nismo se zmotili. Čvrsta roka in preudarno načrtovanje programov, dosledno spoštovanje dogovorov in trdo delo so kmalu izvlekli Novoteks iz težav. Nedvomno je to zasluga tov. Dolenca in njegovih sodelavcev, s katerimi je delal od leta 1948, posebno pa še od leta 1953 dalje, ko je postal direktor takratnega veliko manjšega podjetja.

O Luki (kot mu pravijo delovni tovariši in prijatelji) lahko upravičeno rečemo, da je rasel z delovno organizacijo, saj je začel kot delavec v proizvodnji in z njemu lastno vztrajnostjo in iznajdljivostjo ter željo po znanju je hitro napredoval.

Pod vodstvom tovariša Dolenca se je Novoteks širil in večal, predvsem pa je pridobil ugled na tržišču; zdaj je delovna organizacija znana po modnih tkaninah sodobnih vzorcev in po zelo uporabnih konfekcijskih izdelkih, spoštovanju dogovorjenih rokov ter dobri kakovosti. Ko tov. Luka odhaja in mu Novoteks pomeni precej več kot marsikomu med nami, smo mu hvaležni za vse njegovo delo. Tov. Luka je znal pravilno oceniti položaj tekstilne industrije doma in v svetu, tržne razmere na vseh tržiščih ter usmerjati delo tako, da je dolgoročno zagotovil vlogo Novoteksa in njegov nadaljnji razvoj. Pri tem mu je šlo tudi za

krepitev interesov naše družbe kot celote ter učvrščevanje in nadaljnji razvoj samoupravljanja. Izsledke sodobne znanosti s področja tekstilne tehnologije pa tudi vseh drugih spremljajočih industrijskih vej je znal vselej koristno prilagoditi in uporabiti pri našem delu; nikoli nismo capljali za drugimi, pač pa smo bili vedno med prvimi, saj smo znali novice prilagoditi našim potrebam in pogojem dela.

Ko je tov. Luka pred štirimi leti ponovno prišel v Novoteks, je bila delovna organizacija vse prej kot v dobrem stanju. V skladiščih gotovih izdelkov so bile grmade neprodanih metrov blaga in konfekcijskih izdelkov, skladišča surovin in drugega repromateriala so bila slabo založena, zmanjkovalo nam je sredstev za kritje najnujnejših izdatkov in plačevanje obveznosti. Mogoče kdo poreče, da tudi danes skladišča niso polna surovin. Že res, vendar gre zdaj za posledice splošnega težkega gospodarskega stanja, pri katerem tudi Novoteks ni in ne more biti izvzet.

Ko je tov. Luka prišel v Novoteks, je pripravil razvojne smernice za sanacijo in na osnovi obstoječega stanja je skupno s sodelavci izdelal stabilizacijski program ter skrbel za dosledno izvajanje dogovorjene politike. Z novo delovno vneto smo vsi poprijeli za delo in dokazali, da se da dobro delati, če nas zna kdo usmerjati in voditi. Tov. Luka je to zmož, pri njem je delo moralo biti opravljeno z vso odgovornostjo in točno po začrtanem delovnem programu. Dejali smo si, če zmore on kot glavni direktor, potem moremo tudi mi. In poprijeli smo. Kmalu smo ponovno pridobili ugled na trgu, močno povečali izvoz izdelkov ter tako zagotovili sredstva za nemoteno proizvo-

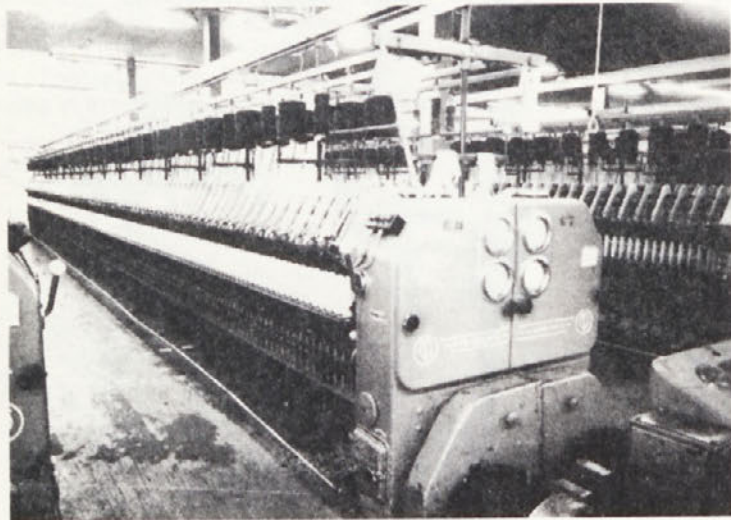

dnjo. Za vse to pa gre hvala predvsem tov. Dolencu.

Ko je tov. Luka prvič odšel iz Novoteksa, nam je bil vedno pripravljen pomagati. In pomagal nam je z nasvetom, če smo ga le povprašali, saj mu ni bilo vseeno, kako gospodarimo — prvič zato ne, ker je kot pristni Dolenjec vezan na svoje rodno Novo mesto, in drugič, ker je kot tekstilec začel v Novoteksu v naši oziroma boljše rečeno njegovi delovni organizaciji se je učil tekstilne abecede. Prepričani smo, da bo tudi sedaj, ko spet odhaja iz Novoteksa, s svojim bogatim strokovnim znanjem in življenjskimi izkušnjami še naprej prisoten in da nam bo z nasveti vedno pripravljen pomagati pri pomembnih odločitvah.

Hvaležni smo mu za njegovo uspešno strokovno, organizacijsko in gospodarsko delo, hvaležni smo mu za vsa leta, ki jih je vgradil v delovno organizacijo, ki je iz majhne tovarnice zrastle v veliko in ugledno delovno organizacijo ter se prebila med vodilne tekstilne tovarne Slovenije in Jugoslavije.

Tov. Stanislavu Dolencu, našemu Luki, na novem delovnem mestu želimo uspešno uveljavljanje strokovnega dela, dosti osebnega zadovoljstva in krepkega zdravja. Prepričani smo, da mu bodo tudi izkušnje ki jih je pridobil v Novoteksu, pomagale pri nadaljnjem delu. Prav tako pa smo tudi prepričani, da bo rad prihajal med nas, ko mu bo to čas dopuščal — mi ga bomo vedno veseli.

Diplomirani ekonomist Stanislav Pavlin, glavni direktor tekstilne tovarne Novoteks

Delavski svet delovne organizacije Novoteks je na svoji osmi seji (23. novembra 1981) soglasno osvojil predlog razpisne komisije za imenovanje direktorja. Predsednik razpisne komisije je poročal, da so se delavci po temeljnih razpravah v DPO temeljnih organizacij združenega dela z veliko večino med dvema kandidatom odločili za tov. Stanislava Pavlina, dosedanjega pomočnika glavnega direktorja.

Po izvolitvi se je tov. Pavlin zahvalil za zaupanje. V svojem kratkem govoru je orisal svoje dosedanje delo, sodelovanje s tov. Dolencem in izrazil veliko zahvalo za neprecenljiv delež, ki ga je tov. Luka prispeval k ugledu naše delovne organizacije v težkih pogojih gospodarjenja.

Za tov. Pavlina vemo, da izhaja iz napredne novomeške družine. Vemo tudi, da je po končanem obveznem šolanju in

gimnaziji odšel v Ljubljano in se po diplomi na ekonomski fakulteti ponovno vrnil na rodno Dolenjsko in se zaposlil v Novolesu. Vemo, da je tov. Stanislav Pavlin bil vseskozi družbeno aktiven, da je bil izvrsten orodni telovadelec in športnik v novomeškem društvu Partizan. Vendar pa ga vsi ne poznajo tako dobro, zato smo se odločili, da mu zastavimo nekaj vprašanj.

1. Po končanem šolanju v Novem mestu ste se odločili za nadaljnji študij na ekonomski fakulteti v Ljubljani, kjer ste 1966 diplomirali. Vemo, da ste se zaposlili v Novolesu. Zanima nas, kaj vas je vleklo k študiju ekonomije in kakšna dela ste opravljali, predno ste se 1972 zaposlili v Novoteksu.

„Politično delo v mladinski organizaciji mi je kot gimnazijcu odpiralo vrsto zanimivih pa tudi nepojasnjenih družbeno-ekonomskih vprašanj. Verjetno me je ravno želja po odkrivanju teh neznank pripeljala na ekonomsko fakulteto v Ljubljano. Seveda moram po petnajstih letih prakse priznati, da s šolo ni tako kot s pregovorom: obleka naredi človeka! Kot vsaka šola je tudi moja dala le znanje za prve korake v življenje, v katerem pa se je potrebno dan za dnem učiti in boriti. 'Učiti' sem se začel v Novolesu, ki je bil že takrat vzorno urejen kolektiv. Začel sem delati kot analitik, čez leto dni sem postal vodja plansko-analitske službe in se na koncu ukvarjal tudi s prodajo.“

2. Po skoraj petletnem delu v Novolesu ste se odločili za zaposlitev v Novoteksu. Ko ste prišli, se je že začel začetek kriznega obdobja. Bilo je potrebno trdo delo, spoprijemali ste se z mnogimi težavami na organizacijskem in gospodar-

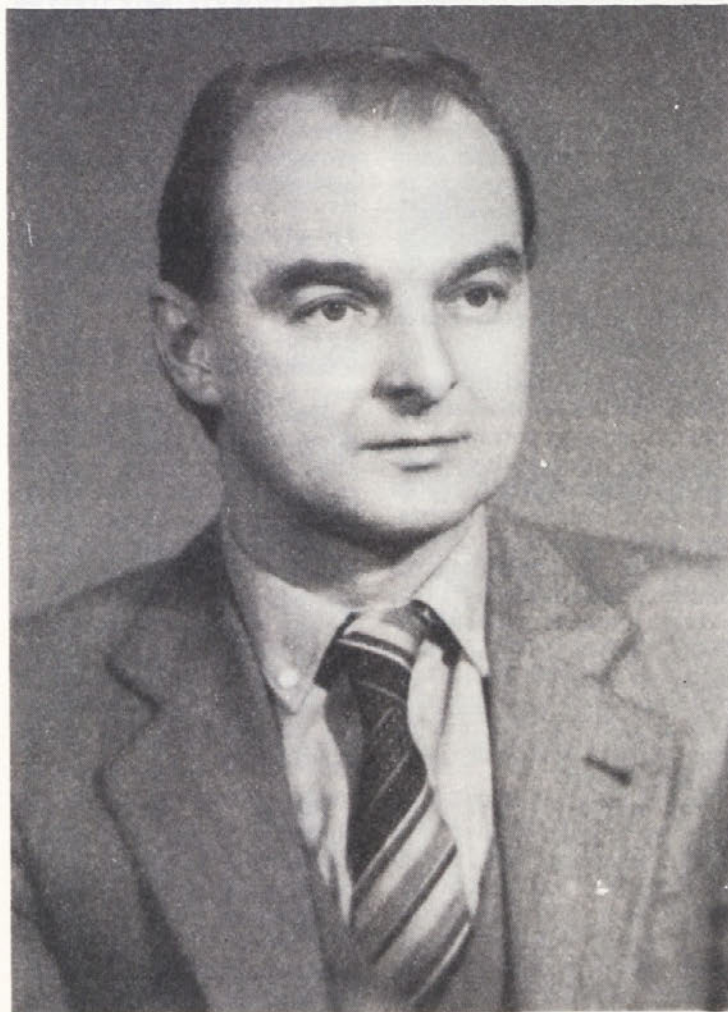
skem področju. Prosim vas, da nam poveste, kaj vas je napotilo na menjavo službe, kaj vam pomenijo vsa ta leta dela v naši delovni organizaciji; in ker ste v tem času imeli več zadolžitev, pri katerem delu ste pridobili največ izkušenj?

„Dve stvari sta bili odločilni, da sem postal delavec Novoteksa. Prvič so bili to ambiciozni načrti takrat največje delovne organizacije na Dolenjskem; moje prvo delovno mesto je bilo ravno v razvojnem sektorju. V začetku sem opravljal samostojne posle ekonomista, kasneje so mi zaupali vodenje IVS. Leta 1975, ko je naša konfekcija prišla v krizo, sem prevzel vodenje te temeljne organizacije (do 1977). Po reorganizaciji temeljnih organizacij in skupnih služb sem postal direktor prodaje. Mislim, da sem ravno v konfekciji v letih njene največje krize napravil pravo fakulteto. In na koncu, če sem pošten, se rad spominjam tistih težkih časov predvsem zaradi delavcev, ki so zmogli prenašati težave, kakor tudi dobrega kroga sodelavcev. Brez njih in drugih ne bi bilo mogoče speljati konfekcije iz izgube.“

3. Znano nam je, da ste izredno dobro sodelovali s tov. Stanislavom Dolencem, glavnim direktorjem DO Novoteks, pa tudi z nekaterimi drugimi sodelavci. Povejte nam, kaj so vam pomenila vsa ta sodelovanja in koliko vam bodo izkušnje pomagale pri opravljanju odgovornega dela glavnega direktorja v času zaostrenih pogojev gospodarjenja?

„Ko se ozrem na zadnja štiri leta, moram priznati, da mi je bilo v veselje delati s tov. Do-

(Nadaljevanje na 4. strani)

lencem; pod njegovim vodstvom se je naš kolektiv ne samo otresel izgub, ampak se uspel tudi čvrsteje organizirati, predvsem pa prebroditi ozke tozdovske interese (metraža: konfekcija). Mislim, da je ravno to eden od temeljev, na katerem je treba graditi bodoče dohodkovne odnose, reševati surovinsko bilanco in na koncu tudi osebni ter družbeni standard naših delavcev. Nedvomno smo dolžni tov. Luki veliko zahvalo, obenem pa izraziti željo, da ga bomo tudi v bodoče, čeprav ne bo imel pri nas delovne knjižice, smatrali za

delavca Novoteksa.”

4. Tudi vi boste morali podati zasnove programa dela in cilje, ki jih nameravate doseči. Vemo, da je to vprašanje nekoliko preuranjeno, vendar pa vas prosimo, da nakažete nekaj glavnih smernic vašega dela?

„Verjetno sem del programa že zajel v prejšnjem odgovoru. Zaradi večje jasnosti je treba izdvojiti stanje, v katerem se nahaja naše podjetje kot tudi celotna družba. Gre samo za en imperativ: izvoz. Ker smo doslej več uvažali kot izvažali, je treba na prvo mesto postaviti povečanje izvoza, da bomo lahko pokrili potrebe po surovi-

nah. To bo zahtevalo od naših delavcev, tehnikov, inženirjev ter ostalih dodatne napore. Vendar druge izbire ni. Gotovo je potrebno v ospredje postaviti skrb za osebni standard delavcev. Tega v tako zaostrenih pogojih lahko obranimo samo z boljšim delom in manjšo režijo. Posebno pozornost bo treba posvetiti tudi našemu proizvodnemu programu. To nam narekuje obveznost do izvoza kakor tudi večja prilagodljivost tržnim zahtevam (tako doma kot v tujini). Seveda je potrebno programe delati tudi v luči možnosti moderniziranja strojne opreme na vseh sektorjih proizvodnje. Cilji modernizacije so že opre-

deljeni v petletnem programu. Tega je treba upoštevati, pri tem pa imeti pred očmi možnosti in končni cilj: t. j. proizvodni program. In čisto na koncu. Čeprav se nam obetajo težji časi, sem optimist, ker sem prepričan, da nas bo vodilo geslo: v slogi je moč! in dosedanje spoznanje, da je naš delavec pač novoteksovec, ki tozdovsko ni obremenjen.”

Zahvaljujemo se vam za odgovore, hkrati vam čestitamo k izvolitvi za glavnega direktorja in želimo, da bi nadaljevali uspešno delo tov. Stanislava Dolenca.

De-Ka

IZ DELA SAMOUPRAVNIH ORGANOV – IZ DELA SAMOUPRAVNIH ORGANOV

8. SEJA DELAVSKEGA SVETA DELOVNE ORGANIZACIJE JE BILA 23. NOVEMBRA 1981

Obraavnanih je bilo osem točk dnevnega reda.

Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje je delavski svet ugotovil, da so nekateri sklepi izvršeni, nekateri pa še ne.

Delavski svet je obravnaval in sprejel poročilo o poslovanju delovne organizacije v devetih mesecih letošnjega leta ter sprejel še sklep o pristopu Novoteksa k izdelavi dolgoročnega plana za delovno organizacijo za obdobje 1985 – 2000.

Na tej seji je bil dosedanji glavni direktor tov. Stanislav Dolenc razrešen dolžnosti glavnega direktorja ter za novega glavnega direktorja imenovan Slavko Pavlin. Delavski svet je sprejel še sklep, naj novoimenovani glavni direktor do naslednje seje delavskega sveta pripravi program dela, po možnostih pa tudi organizacijsko shemo.

Nadalje je delavski svet sprejel sklep, naj se čimprej, po možnosti v januarju, izvede javna razprava in razpiše referen-

dum za sprejem sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje sredstev skupne porabe za zadovoljevanje stanovaljskih potreb delavcev.

Delavski svet je razpravljal tudi o upravičenosti in koristnosti premakljivega delovnega časa. Člani delavskega sveta so direktorje tozdo in sektorjev v delovni skupnosti skupnih služb zadolžili, da do naslednje seje delavskega sveta pregledajo spisec delavcev, ki imajo premakljiv delovni čas, ter ugotovijo, kdo je do PDC upravičen.

Delavski svet je sklepal še o nabavi nekaterih osnovnih sredstev za potrebe delovne skupnosti skupnih služb, sprejel spremembo enotne politike povračil stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog, imenoval komisijo za izvedbo referenduma na nivoju delovne organizacije ter sklepal še o nekaterih vprašanjih.

9. seja delavskega sveta temeljne organizacije Trgovina je bila 9. novembra 1981.

Na tej seji je delavski svet obravnaval in sprejel poročilo o rezultatih poslovanja temeljne

organizacije v devetih mesecih letošnjega leta.

Obravnaval in sprejel je samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za rekonstrukcijo in povečanje kapacitet za izvoz v temeljni organizaciji Konfekcija III Trebinje ter pooblastil direktorja temeljne organizacije za podpis navedenega sporazuma.

Nadalje je delavski svet za 3. december 1981 razpisal referendum za sprejem sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma in pravilnika o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke temeljne organizacije ter s tem v zvezi imenoval potrebne komisije. Sklepal je tudi o nabavi nekaterih osnovnih sredstev ter pod eno izmed točk dnevnega reda za zadnji kvartal zmanjšal plan prometa prodajalne Glavni trg Novo mesto.

Pod zadnjo točko dnevnega reda pa je delavski svet med drugim imenoval Franja Šventa za delegata v konferenco poslovnih enot Ljubljanske banke – Temeljne dolenjske banke Novo mesto, z nekaterimi delovnimi organizacijami sklenil

samoupravne sporazume o združevanju dela in sredstev ter dvema delavcema zavrnil prošnji za izplačilo neizkoriščenih dni letnega dopusta.

11. seja delavskega sveta delovne skupnosti skupnih služb je bila 12. novembra 1981.

Dnevni red je obsegal 8 točk.

Med drugim je bil sprejet sklep, naj se do konca februarja 1982 pripravi in da v javno razpravo pravilnik o izobraževanju, v katerem naj se podrobneje precizira tako področje internega kot eksternega izobraževanja, odsotnost z dela ter nadomestilo osebnih dohodkov zaradi izobraževanja. Do sprejetja pravilnika o izobraževanju pa je DS sprejel stališča za odobravanje odsotnosti z dela zaradi izobraževanja.

Nadalje je delavski svet obravnaval in sprejel poročilo o 9-mesečnem poslovanju delovne skupnosti skupnih služb, za 3. december 1981 je razpisal referendum ter s tem v zvezi imenoval komisijo za izvedbo referenduma, povečal plan sred-

stev za ekonomsko propagando (pri reklamah prek sredstev javnega obveščanja ter pri ostali reklamah).

Ena izmed točk dnevnega reda je bila tudi obravnava pritožb. Trgovski zastopniki prodaje konfekcije so vložili pritožbo na 10. člen pravilnika o letnih obveznostih in načinu obračuna osebnih dohodkov trgovskih zastopnikov. Delavski svet je ugotovil, da je bil na zadnji seji sprejet sklep, da se določila pravilnika o letnih obveznostih in načinu obračuna osebnih dohodkov trgovskih zastopnikov kot predlog sprememb in dopolnitev vnesejo v pravilnik o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke delovne skupnosti skupnih služb ter sprejemejo na prvem prihodnjem referendumu. Zato je delavski svet pritožbo trgovskih zastopnikov smatral kot pripombo na spremembe in dopolnitve pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke delovne skupnosti skupnih služb.

Obravnavani sta bili tudi pritožbi dveh delavcev iz menze in sicer je šlo za povečanje osebnih dohodkov. Delavski svet je njuni pritožbi ugodil pa tudi ostalim delavcem menze je v okviru ocenitvenih skupin povečal ocene na maksimum.

Pod zadnjo točko dnevnega reda je delavski svet med drugim delavskemu svetu delovne organizacije predlagal nabavo nekaterih osnovnih sredstev.

Delavski svet je razpravjal tudi o predlogu za nabavo avtomatov za napitke. Delavski svet je sicer podprl akcijo varstvenega oddelka za ukinitvev kuhanja kave po pisarnah, vendar je menil, da je rešitev za nabavo avtomatov neprimerna. Skušalo naj bi se najti primernejši način nudenja kave (npr. z uvedbo čajnih kuhinj).

27. novembra 1981 so bile sklicane izredne seje delavskih svetov temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb.

Delavski sveti so na predlog družbenopolitičnih organizacij in kolegijskega poslovnega

organa sprejeli sklepe, da se referendum za sprejem sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma in pravilnikov o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne

dohodke preloži za nedoločen čas.

Predsednike komisij za delovna razmerja pa so skupaj z direktorji tozdov in sektorjev ter strokovnim delavcem zadol-

žili, da na podlagi pripomb iz javne razprave dopolnijo in izpopolnijo predlog sistema nagrajevanja in to po možnostih do konca decembra.

A. BARTOLJ

Novo vodstvo v OO ZK

INFORMACIJA S PROGRAMSKO-VOLILNE KONFERENCE OO ZK V DELOVNO SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

Po dveh letih smo se člani OO ZK v delovni skupnosti skupnih služb ponovno zbrali na programsko-volilni konferenci. Skupaj predstavnik občinskega komiteja ZK Novo mesto Vilmo Manček, glavnim direktorjem, direktorji sektorjev, sekretarji OO ZK tozdov in predstavniki družbenopolitičnih organizacij smo kritično pregledali naše delo v preteklem mandatnem obdobju. V poročilih smo pohvalili, tudi grajali naše delo in sprejeli delovni program za naslednje obdobje.

Člani ZK smo le delček naše skupnosti, morali pa bi biti tisti del, ki daje zglede. A ni vselej tako, bolj ali manj uspešno smo se vključevali v široko delovanje naše družbe, čeprav smo se redno sestajali, spremljali gospodarska in politična dogajanja v DO, občini, republiki, Jugoslaviji in svetu.

V DO smo aktivno sodelovali na vseh področjih. Veliko je bilo narejenega na gospodarskem področju, kjer smo se obnašali v duhu stabilizacije in smo (kot panoga in kot DO) dosegli zadovoljive uspehe pri delu,

gospodarjenju in izvozu, ki je v tem času temelj prizadevanj našega gospodarstva. Družba nam to priznava, nikakor pa iz tega ne moremo izveči korist. Krivično je, da imamo tekstilci najnižje osebne dohodke, in tudi ni prav, da nam razni forumi administrativno omejujejo uvoz reprodukcijskega materiala, prav tistega, ki ga oplemenitnega z našim delom izvažamo kot proizvod. V smernicah za leto 1982 smo ponovno poudarili izvoz in povečano proizvodnjo, ker samo ti dve komponenti gospodarjenja zagotavljata omilitev ali odpravo zaostrenega gospodarskega stanja. Da pa bomo temu kos, bomo morali našim delavcem zagotoviti vsaj panožno povprečje osebnih dohodkov.

Delo v samoupravnih organih je potekalo utečeno dobro, samoupravljanje na nivoju DSSS, tozdov in DO je že del nas samih, kar pa še ne velja za delegatski sistem. Delegatski sistem na tem nivoju v preteklem obdobju ni zaslužil najvišje ocene, zato bomo morali biti pri novi izbiri delegatov, ki je pred nami, uspešnejši. Z izbiro kan-

didatov, ki so že dokazali, da so pripravljene delati, bomo zagotovili izvolitev ustreznih delegatov; ki bodo uspešno zastopali naše interese in nas informirali o dogajanjih naše družbe.

Pomembno področje, ki prepleta naš vsakdan, je informiranje; te mu gre za preteklo obdobje pohvala, izboljšave pa so še možne, nakazali smo jih.

Sindikalne organizacije, bolje rečeno mi vsi smo se vključevali v celovitost delovanja na področju kulture, športa, stanovanjske izgradnje, sistema nagrajevanja, preskrbe delavcev, otroškega varstva, prehrane.

Nekatera od teh področij so zelo občutljiva, saj posameznika prizadenejo neposredno, zato se tu često križajo interesi vse družbe z interesi posameznikov ali skupin. V bodoče je potrebno te razprave temeljito pripraviti in upoštevati najširše interese.

Pohvala gre tudi delovanju SLO in CZ, tema bomo posvečali še večjo pozornost. Pri socialnem skrbstvu želimo in moramo napraviti več. Zavedati se moramo, da se naš delovni kolektiv stara, da imamo generacijo, ki v času povojne obnove ni poznala počitka, ne dnevnega ne tedenskega ne letnega pa tudi sicer naporna dela v proizvodnji delavcu krhajo zdravje, zato moramo tem

(Nadaljevanje na 6. strani)

GLASLO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

Sodelujte v
glasilu svoje
delovne
organizacije!

Podelili smo štipendije

Naša delovna organizacija je za šolsko leto 1981/82 razpisala 52 štipendij na različnih srednjih in visokih šolah. Za nekatere šole se je prijavilo več prosilcev kot je bilo razpisanih štipendij. Vsi kandidati so morali opraviti testiranje. Pri dodelitvi štipendije so komisije za delovna razmerja temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb upoštevali učni uspeh, rezultat testiranja in tudi to, če starši prosilca ali vsaj eden od njih dela v naši delovni organizaciji.

Tako so temeljne organizacije in delovna skupnost skupnih služb dobile naslednje štipendiste:

(temeljna organizacija Predilnica Metlika je za smer oblikovalce kovin štipendijo podelila Zahidu Durmiću in Zdravku Ribariću, za smer elektrikar-energetik Jožetu Kremescu, za predilsko smer Gordani Došen in za smer upravni tehnik Anici Nemanič;

temeljna organizacija Tkani- na je za smer oblikovalce kovin štipendijo podelila Mihaelu Kovačiču in Ivanu Medvedu;

temeljna organizacija Konfekcija I Novo mesto je podelila

11 štipendij za smer tekstilni konferencionar II. Štipendijo so prejele: Jožica Bregant, Slavica Češnovar, Terezija Drab, Tatjana Klobčar, Jelka Kos, Mihaela Novak, Jožica Pavlič, Marinka Pelc, Pavla Per, Jožica Saje in Tatjana Slapničar;

temeljna organizacija Konfekcija II Vinica je za smer tekstilni konferencionar II štipendijo podelila Marjani Jaketič;

temeljna organizacija Trgovina je za smer prodajalec štipendijo dodelila Tatjani Šenica, Mariji Žura, Brigiti Junc, Miri Kostanjevec in Jasni Popovič, za smer ekonomski tehnik pa Darji Pungartnik;

delovna skupnost skupnih služb ima 8 novih štipendistov. Štipendijo so prejeli: Gregor Božič in Andreja Kavšček za smer matematični tehnik, Angela Ilnikar in Vesna Špehar za smer ekonomski tehnik, Lidija Bojanc za smer upravni tehnik, Vitomira Fornazarič za študij na FNT (oddelek za tekstilno tehnologijo), Renata Kordiš za študij na pravni fakulteti in Irena Kure za študij na ekonomski fakulteti.

V šolskem letu 1981/82 je višina kadrovskih štipendij naslednja:

a) za učence v srednjem usmerjenem izobraževanju	po uspehu	št. točk	din
zadosten	400		1.852,00
dober	480		2.222,00
prav dober	590		2.732,00
odličen	720		3.334,00

b) za študente na višjih in visokih šolah

uspeh	št. točk	din
6,0 – 6,5	600	2.778,00
6,6 – 7,2	650	3.010,00
7,3 – 7,9	720	3.334,00
8,0 – 8,6	800	3.704,00
8,7 – 9,3	900	4.167,00
9,4 – 10,0	1080	5.000,00

c) enotna kadrovska štipendija:

	št. točk	št. točk	din
– za učence v prvem letniku srednjega usmerjenega izobraževanja (ne glede na prejšnji učni uspeh)	480	480	2.222,00
– za študente prvega letnika višjih in visokih šol (ne glede na prejšnji učni uspeh)	650	650	3.010,00

MILENA MAVSAR

(Nadaljevanje s 5. strani)

delavcem preskrbeti njihovim sposobnostim ustrezno delo. Moramo pa se botiri tudi za siceršnje boljše delovne pogoje.

Prav pri tem bi lahko mnogo pripomogla inovatorska dejavnost, ki pa je pri nas v organizirani obliki popolnoma zamrla. Z ustreznim nagrajevanjem in organiziranostjo bi na tem področju gotovo odkrili še velike rezerve.

Več se bo treba posvečati izobraževanju, tudi na tem področju so možnosti neizčrpne.

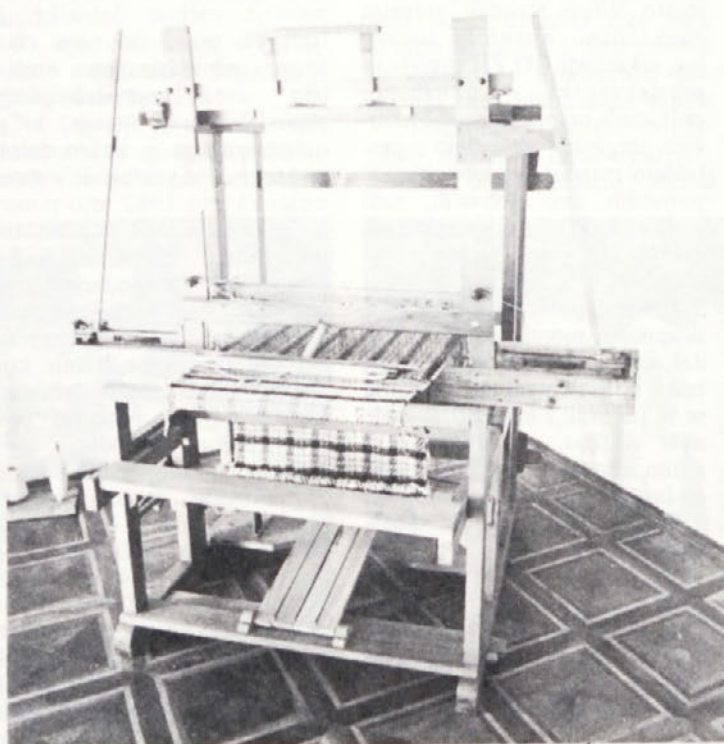
Črno piko smo si pridobili zaradi nedela mladinske organizacije. Mladina in ZK bi lahko bili udarna enota delovne organizacije, res pa je, da mladim DO ne more nuditi možnosti za vse oblike delovanja.

Na konferenci smo izvolili tudi novo vodstvo, ki bo skušalo z vsemi silami obdržati in negovati doseženo ter odpraviti

pomanjkljivosti.

Novo vodstvo sestavljajo: Mirko Jovič – sekretar, Majda Zavrl – namestnik, Peter Ivančič – član, Ivo Ivkovič – član, Franc Kovačič – član, Vanja Legan – član, Živko Pitamic – član.

ŽIVKO PITAMIC

KAM Z ODPADKI?

V Sloveniji proizvedemo letno 15 do 20 tisoč posebnih odpadkov. Tako imenujemo odpadne snovi, kot so razna odpadna olja, usedline barv, lakov, razredčila, fenoli, uporabljena čistila in topila, kisline, kislinski katri in podobno. Takih odpadkov je štirinajst vrst. Zakon pravi, da morajo odpadke, ki so nevarni za okolje, nevtralizirati in uničiti proizvajalci sami. To je spričo vse večjih količin in nevarnosti za okolje postalo že skoraj nemogoče, zato se v organizaciji komisije za varstvo okolja pri GZ Slovenije in ob sodelovanju z zavodom za tehnično izobraževanje Ljubljana proizvajalci odpadkov dogovarjajo, da bi ustanovili podjetje, ki bi za vso Slovenijo reševalo ta problem. Nova delovna organizacija naj bi pričela z delom najkasneje do konca leta 1986.

Novoteks na sejmu INTERBIRO 81 v Zagrebu

Na pobudo Delte iz Ljubljane, to je DO, od katere smo kupili računalnik, smo bili na interbiroju, sejmu računalništva v Zagrebu. Na sejmu smo se predstavili s koncepcijo dela CAOP Novoteks in z že izdelanimi aplikativnimi programi.

Naša koncepcija dela in zastavljeni cilji temeljijo na proizvodnji, kajti le-ta je temelj vsake politike v DO in iz nje izhajajo vse ostale. Če hočemo imeti učinkovito proizvodnjo, moramo imeti točno določene cilje in politiko organizacije proizvodnje. Vsakemu članu proizvodnega procesa morajo biti jasni cilji in organizacija proizvodnje (v okviru delovnih nalog). Čeprav je to na prvi pogled razumljivo, imajo mnoge delovne organizacije zmanjšano učinkovitost in sicer iz dveh razlogov:

– cilji in politika so nejasni in prepuščeni posameznikom, tako da jih interpretira vsak na svoj način, prihaja do kaosa in nesporazumov;

– cilji in politika so jasno definirani, a niso preneseni na ljudi, da bi jih dejansko uresničili.

Uvajanje računalnika v proizvodnjo prinaša (poleg reševanja zgoraj navedenih težav) še eno prednost – definirano organizacijo. Mnoge neformalne in nepriznane organizacijske celote in načini dela postanejo z novim pristopom spoznani, kar pa lahko privede do formalizacije obstoječe organizacije ali pa do delnih sprememb. Zgrešeno je mnenje, da bo raču-

nalnik prek noči rešil obstoječe probleme. Potrebno je, da se čim manj boleče vklopi v samo organizacijo. S tem se jasno definirajo cilji in politika proizvodnje.

Z analizo stanja (glede na našo problematiko) v proizvodnji tkanin in konfekcije smo prišli do zaključkov, da moramo:

1. projektirati tehnično-tehnološki informacijski sistem z materialno obdelavo poslovanja, s planiranjem in s spremljavo proizvodnje;

2. projektirati nabavno-prodajni informacijski sistem;

3. izvajati tehnološko disciplino dela v vseh fazah proizvodnega procesa;

4. pristopiti k poglobljenemu proučevanju tehnoloških postopkov, s posebnim poudarkom na proučevanju normativov, tako časovnih kot količinskih.

Pri zadani nalogi smo izhajali iz specifičnosti poslovnega procesa, da se lahko trg in proizvodni program hitro spreminjata, tehnologija pa ne. Zato smo morali v konceptu naloge zastaviti tako, da se zahteve trga, proizvodnega programa in tehnologije med seboj usklajujejo v okviru možnosti optimalnega učinka ter v okviru omejenosti v tehnologiji. Ker gre za omejitev tehnologije, smo izhajali iz tehnično-tehnološkega sistema. Pri tej zajamemo problematiko proizvodnega programa z vso strukturo (normativi) in tehnologijo s strojnimi parkom in delovnimi metri, na

katere je vezan proizvodni proces. Nadalje je treba zajeti materialne stroške, stanje zaloga surovin, polizdelkov in izdelkov). Opredeliti moramo nabavo surovin in prodajo izdelkov. Po tem vrstnem redu se tudi razvijajo informacijski pod sistemi.

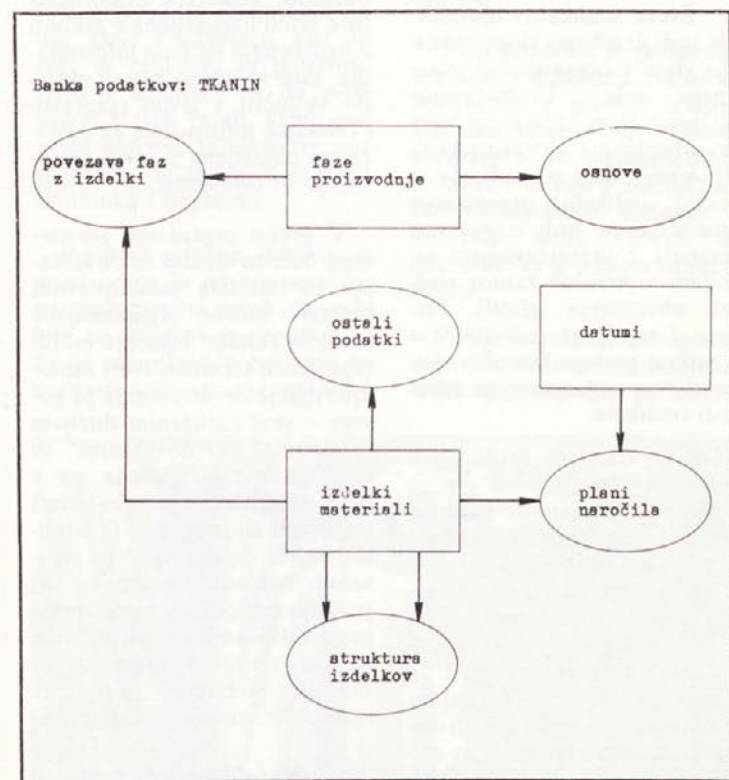
Glede na zadani koncept smo začeli razvijati lastni informacijski sistem, ki je karakterističen za naš proizvodni program, tehnologijo in glede na naše proizvodne probleme. Izdelali smo strukturo proizvoda tkanine po nivojih tako, da smo izhajali iz artikla-desena. Pri tem nam artikel-desen pomeni najvišji nivo, ki se deli na sukanec in sicer po osnovi in votku. Pri tem nastopajo variantni normativi za sukanec, klasični ali repko (glede na tehnologijo izdelave). Sukanec delimo na prejo in sukanec pomeni dve ali več prej. Preja definira surovinski sestav in recepturo. Iz recepture so razvidne barve in kemikalije.

Nadalje smo rešili problem obračuna elementov glede na proizvodni plan v tekočem mesecu ali za vse leto. Tu gre za obračun potreb po sukancih, prejah, surovinah, barvah in kemikalijah.

Zaradi možnosti hitrega krmiljenja (glede na možnosti dobave tkanin po artiklu-desenu) smo izdelali program spremljave proizvodnje (od snovanja, tkanja, prvega šivanja, sušenja, drugega šivanja in adjustaže). Ta program zajema pregled pretoka blaga po kontrolnih točkah, osnovi in številu kosov, glede na dispozicijo. Kumulativni situacijski pregledi v spremljavi proizvodnje omogočajo ustrezne ukrepe za izpolnjevanje naročil kupcev (s posebnim poudarkom na terminski roke).

Za konec bi rada poudarila, da ob nakupu računalnika nismo imeli niti kadrov niti ustreznega znanja o računalništvu; imeli pa smo cilj, ki smo ga hoteli doseči. Začeli smo praktično iz nič. Obiskovali smo tudi Deltine tečaje v Ljubljani, vendar tega teoretičnega znanja nismo mogli utrditi praktično, ker še nimamo računalnika. Zato smo se povezali z ostalimi centri, ki že imajo Deltin računalnik, posebno s tovarno zdravil Krka. Želja, da čim prej uresničimo zastavljeni koncept, je bila osnova za že dosežene rezultate. Z že izdelanimi aplikativnimi programi in zgrajeno bazo podatkov smo vzbudili interes pri strokovnjakih drugih tekstilnih delovnih organizacij na sejmu računalništva v Zagrebu.

TATJANA KOLEC

Obveščanje - samoupravna pravica in dolžnost

STALIŠČA RS ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE O OBVEŠČANJU V ZDRUŽENEM DELU IN NJIHOVO URESNIČEVANJE

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je 24. septembra letos obravnaval obveščanje v združenem delu in spreje stališča o razvoju in dograjevanju sistema obveščanja v združenem delu ter o vlogi in nalogah organizacij in organov Zveze sindikatov Slovenije. O teh stališčih smo razpravljali v okviru izdajateljskega sveta in menili, da se bomo tudi v Novoteksu tako organizirali, ko bo izšel zakon, ki je že dlje časa v razpravi in je sedaj tik pred sprejetjem. Stališča, ki pa niso le politična podlaga za naše nadaljnje delo, ker so v nekaterih točkah že konkretno napotilo za razvijanje celovitega sistema obveščanja v organizacijah združenega dela, bo nujno potrebno temeljito obravnavati v osnovnih organizacijah sindikata ter drugih DPO.

Ta stališča so konkretizacija akcijskega dogovora iz Krškega z nalogami, ki zavezujejo organe in organizacije Zveze sindikatov. Hkrati pa stališča vsebujejo tudi priporočila drugim organom in organizacijam. Da bi kar najbolje zastavili delo na tem področju, smo na izdajateljskem svetu sklenili, da bomo pripravili nekatera pojasnila, ki naj bi pomagala pri uresničevanju omenjenih stališč.

STALIŠČA

Stališča so politični dokument, ki naj dejavnost organizacij in organov Zveze sindikatov usmerja na ključne točke sistema obveščanja v združenem delu in družbi naspih. Zato nujno presegajo sedanjo normativno ureditev tega področja. Posebej zato, ker je zakon o javnem obveščanju (1973) zelo pomanjkljivo opredelil področje obveščanja v združenem delu.

Na drugi strani pa stališča upoštevajo druga zakonska določila, posebej pa določila o obveščanju, ki jih predpisuje zakon o združenem delu.

Na področju obveščanja v združenem delu posegata dva nova zakona in sicer zakon o družbenem sistemu informiranja in zakon o javnem obveščanju. Zato je nujno, da se tudi organizacije in organi Zveze sindikatov (in prek njih tudi organizatorji obveščanja) aktivno vključijo v javno razpravo o teh

dveh zakonih. Stališča so tudi podlaga za vključevanje sindikatov v javno razpravo o tem.

Torej pričakujemo, da bodo predlagane rešitve ob prizadevanjih odbora RS ZSS za obveščanje in politično propagando našle ustrezno mesto v obeh naših zakonih.

ODBOR ZA OBVEŠČANJE

Kot prednostno nalogo pri podružabljanju sistema obveščanja v organizacijah združenega dela navajamo ustanovitev odborov za obveščanje. Odbori za obveščanje naj bodo organi, ki bo na ravni delovne organizacije oblikoval in načrtoval politiko obveščanja, spremljal ter nadzoroval politiko obveščanja, spremljal ter nadzoroval njeno izvajanje. Za naš primer, ko imamo večje dislocirane tozde (Metlika, Vinica, Trebinje) lahko le-ti izvolijo svoje odbore, če menijo, da bo to v prid bolj učinkovitemu obveščanju.

Odbor za obveščanje sestavljajo delegati delavcev tozdog, se pravi delegati samoupravnih organov, delegati družbenopolitičnih organizacij na ravni delovne organizacije in delegati uredništva. Delegate delavcev izvolijo na predlog sindikata delavski sveti tozdog (to predlagamo kot začasno rešitev, dokler ne bo novi zakon o javnem obveščanju opredelil načina volitev delegatov). Celoten koordinacijski in volilni postopek za člane odbora vodi in usklajuje sindikat. Odbor za obveščanje ima svojega predsednika, ki pa ne more biti odgovorni urednik glasila.

Odbori za obveščanje naj bi kot družbeni organ opravljal tudi funkcijo izdajateljskih svetov za glasila. Po preteku mandata torej ne bi več volili novih izdajateljskih svetov, ampak bi njihovo vlogo prevzeli odbori za obveščanje.

V praksi se je pokazala težnja, da bi odbori za obveščanje postali izvršilni organ delavskega sveta delovne organizacije. Začasno, do sprejema novega zakona o javnem obveščanju, je to možno. V sindikatih pa se zavzemajo, da v novem zakonu o javnem obveščanju odbor za obveščanje ne bi bil izvršilni organ delavskega sveta, temveč naj bi imel podoben status kot samoupravna delavska kontrola, torej neposredne volitve.

Odbor za obveščanje predlaga delavskemu svetu, ki v delovni organizaciji odloča o sredstvih, finančni načrt obveščanja in ga seznanja z načinom porabe sredstev, predvidenih za obveščanje. (Finančna sredstva za obveščanje delovna organizacija in tozdi namenja iz materialnih stroškov, razen za osebne dohodek delavcev, ki se polklicno ukvarjajo o organizaciji obveščanja.)

UREDNIŠTVO

Uredništvo je izvršilni oziroma izvedbeni organ odbora za obveščanje, ki ureja sredstva obveščanja v organizaciji združenega dela (glasilo, bilten, novice, oglasno desko, razglasno postajo). Uredništvo je pretežno strokovno sestavljeno, kar pomeni, da ga sestavljajo delavci službe za obveščanje in samoupravljanje ter strokovni delavci, ki sodelujejo pri nastajanju glasila (lahko tudi stalni dopisniki, zadolženi v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah ter strokovnih službah za sprotno posredovanje informacij). Uredništvo vodi odgovorni urednik, ki mora biti delavec službe za obveščanje. Tudi imenovanje odgovornega urednika glasila je do sprejema novega zakona o javnem obveščanju in v skladu s sedanjim zakonom še mogoče urejati tako, da ga na predlog odbora za obveščanje imenuje delavski svet delovne organizacije.

V stališčih smo zapisali, da bo „Zveza sindikatov uresničevala tudi družbeno vlogo izdajatelja glasil v organizacijah združenega dela“. Uresničevanje družbene vloge izdajatelja sredstev obveščanja v organizacijah združenega dela pomeni, da se morajo sindikalne organizacije temeljiteje in bolj odgovorno ukvarjati z uresničevanjem temeljnih vsebinskih zasnov sredstev obveščanja (glasil). Prevzem formalnega izdajateljstva za enkrat presega finančne, kadrovske in organizacijske možnosti sindikata.

Glasilo oziroma druga sredstva obveščanja (če ne gre za posebne specializirane publikacije, kar mora biti določeno s pravilnikom o obveščanju) so v bistvu glasila združenih delavcev. Torej je razumljivo, da delavci sami prek svojega najvišjega samoupravnega organa – delavskega sveta – še naprej zagotavljajo materialne in druge pogoje za izdajanje sredstev obveščanja.

Vse navedene novice, ki zadevajo podružabljanje obveščanja, morajo postopoma najti ustrezno mesto v pravilnikih o obveščanju. Ni dovolj, da je obveščanje zgolj načelno opredeljeno v samoupravnih sporazumih o združevanju in v statutih. Obveščanje je treba celovito normirati s posebnim pravilnikom. Tega naj sprejmejo delavski sveti na podlagi odbora za obveščanje. Javno razpravo o pravilniku vodi sindikat. Pravilniki morajo zajeti način zagotavljanja javnosti dela organov in organizacij oziroma odgovornost virov informacij, pravice in obveznosti udeležencev v procesih obveščanja, opredeliti morajo vsebino in načine obveščanja (kazalce, nujne informacije in sredstva), položaj in odgovornost službe za obveščanja ter samoupravno organiziranost obveščanja (razmejitev pristojnosti med odbori za obveščanje, uredništvom in delavskimi sveti) in način financiranja. Pravilniki o obveščanju lahko vsebujejo tudi vsebinske zasnove posameznih sredstev obveščanja in način nagrajevanja sodelavcev, torej dopisnikov, lahko pa to področje normativno opredelijo drugi posebni akti.

Kot strokovno podlago za določanje vsebine informacij je republiški svet priporočil uporabo „temeljnih informacij za delavce“, ki jih je odbor za obveščanje in politično propagando pripravil konec 1979. Te „liste“ ni mogoče uporabljati v vsaki organizaciji enako in dobesedno. Nekatera priporočila liste bodo uveljavljena v zakonu o družbenem sistemu informiranja, zato se bomo morali aktivno vključiti v javno razpravo. (Temeljne informacije za delavca so objavljene v reviji Obveščanje in odločanje, št. 1/80).

V večini organizacij združenega dela so službe za obveščanje in tajništva samoupravnih organov ločene organizacijske (delovne) enote. Izkušnje večjih organizacij ter nedeljivost samoupravljanja in obveščanja pa govorijo v prid združenim službam (centrom) za obveščanje in samoupravljanje. Seveda pa v takih službah ne morejo delati predvsem ali izključno le administrativni delavci, pač pa strokovno usposobljeni delavci, ki poznajo mehanizme samoupravnega odločanja in obveščanja ter so sposobni pripraviti iz zbranih podatkov in gradiv razumljive, zanimive in popolne

(Nadaljevanje na 9. strani)

(Nadaljevanje z 8. strani)

informacije za vse uporabnike. Taka narava dela zato zahteva čim večjo organizacijsko samostojnost teh služb. S samoupravnimi akti je treba tudi zagotoviti, da bodo te službe odgovorne predvsem samoupravnim organom (delavskemu svetu in odboru za obveščanje).

Stališča vsebujejo še eno novost. Priporočajo namreč (tudi v duhu zakona o javnem obveščanju), da vsi samoupravni organi in družbenopolitične organizacije (poslovodni organi in strokovne službe to obveznost že imajo) določijo posameznike, ki bodo na vseh ravneh sprotno in takoj posredovali informacije o delu teh organov in organizacij. Razumljivo je, da mora biti sindikat kot predlagatelj sam za vzgled.

De-Ka

Dan republike

Letos mineva že 38 let od zgodovinskega zasedanja v Jajcu. AVNOJ se je rodil v boju, kot rezultat prizadevanj vseh naših narodov in narodnosti, da bi si z njim zagotovili svobodo, enakopravnost, bratstvo. AVNOJ je temelj, na katerem smo do danes gradili svojo domovino. Ta temelj je trden, saj ga veže prelita kri tisočev borcev iz vse domovine. Borci so odhajali v boj za svobodo, enakopravnost, bratstvo. Te njihove ideale je AVNOJ zapisal v svoje sklepe in postali so realnost, vsak dan znova se potrjujejo.

Tudi letos smo praznovali. Tudi letos smo se spomnili vseh pomembnih trenutkov in vsak

tak trenutek je bil v svojem času odločilen. Tako je bilo 1941, 1943, 1945, 1948, 1950... Tako je tudi danes, ko se z vso močjo borimo za samoupravne družbene odnose, za delegatski sistem.

Zgled so nam borci med vojno, ki so veliko žrtvovali, da danes svobodno živimo. Mi pa smo zagotovilo, da se zgodovina ne bo ponovila, saj „narod, ki ne zna ceniti svoje zgodovine, je obsojen, da jo ponavlja.“

Tudi letos smo praznovali. Delavci Novoteksa tokrat malo drugače, proslave, ki jo je marsikdo pričakoval, ni bilo. Kdo ve, zakaj?

BOJAN

V VODSTVO NAJBOLJŠE

Različni uspehi na področju izobraževanja članstva, sodelovanja s krajevnimi in družbenopolitičnimi organizacijami in pri uvajanju mladih v vojaške poklice so gotovo posledica napačnega kadrovanja. Tako so ugotovili pri novomeški občinski Zvezi rezervnih vojaških starešin, ko so preverjali rezultate krajevnih organizacij, ki jih je v občini štiriindvajset. V decembru in januarju bodo volili nova vodstva, zato bodo ob evidentiranju kandidatov še posebno pozorni.

TO KONFEKCIJA NOVO MESTO - TO KONFEKCIJA NOVO MESTO - TO KONFEKCIJA NOVO

Biti moramo natančni in hitri

Delo v skladišču gotovih izdelkov konfekcije

Ljudje smo različni, eni veliki, drugi majhni; tudi po naravi se močno razlikujemo: odkriti, zaprti sami vase, skopi, radodarni, dobri... Lahko bi pisala in pisala.

Približno tako različna so tudi dela, ki jih ljudje opravljamo. Delo v skladišču, kjer delam, je zanimivo in potrebno. Delo v skladišču se da predstaviti v treh fazah, ki so: prevzem gotovih izdelkov iz proizvodnje, vskladiščenje in komisioniranje z odpremo.

Prevzem gotovih izdelkov iz proizvodnje in od kooperantov moramo izvršiti točno, da ne bi bilo ne manjkov in ne viškov in da bi spremljajoča evidenca izkazovala točno stanje artiklov v

skladišču, saj je to pogoj za nadaljnje nemoteno delo.

Pri skladiščenju moramo paziti, da ne pride do uničenja, da je pregledano vskladiščeno (ne založeno), skratka z blagom moramo ravnati kot dobri gospodarji.

Tudi odprema je pomembna pri delu v skladišču. Na osnovi zaključnic v prodaji izvršimo komisioniranje, to pomeni sortiranje in kompletiranje artiklov v skladu z zaključnico. Po izpolnjevanju dobavnic in kontroli sledi fizični del odpreme, ki je osnova za fakturiranje.

Poleg navedenih del spada v naše delo tudi: inventura, izdaja kolekcij in reševanje reklamacij,

vendar teh nalog ne bom razčlenjevala. Pripomnila bi rada le to, da moramo biti delavci v skladišču ažurni, natančni in nemalokrat tudi hitri; v naspornem primeru bi pri svojem delu povzročali napake in za-

stoje, s tem pa slabo voljo pri naših poslovnih partnerjih, kar bi v končni fazi prav gotovo vplivalo tudi na fizični uspeh naše delovne organizacije.

MARIJA GOLOB

Še o kvaliteti

V zvezi s člankom o kvaliteti dela in izdelkov v tozdu Konfekcija Novo mesto dajem tele dopolnitve.

Največji sovražnik kvalitete sta inflacija in velika poraba. Kljub temu da je na splošno kvaliteta gotovih izdelkov na domačem trgu padla, lahko rečemo, da je kvaliteta naših izdelkov v primerjavi z drugimi proizvajalci konfekcijskih izdelkov boljša.

Na trgu je pomanjkanje reprodukcijskega blaga. Velikokrat smo prisiljeni iti v proizvodnjo z neprimerno kvaliteto blaga. Ta situacija zahteva večji napor od vseh nas, a največjega v proizvodnji, ki se ji mora prilagoditi. Imeli smo že primere, da smo iz slabše kvalitete blaga dobili kvalitetne izdelke z večjo porabo in večjim časom izdelave. Pod kvalitetnim delom ne smatram samo kvaliteten končni izdelek, ampak to, da z večjo pozornostjo, manjšo porabo osnovnega in pomožnega materiala in s krajšim časom

izdelave dobimo kvaliteten končni izdelek.

Večkrat so v novicah netočni podatki o kvaliteti in odstotkih. Vsi tozdi imajo mesečna poročila o doseganju dobre in slabe kvalitete ter reklamacijah. Pri izhodni kontroli se dobijo ti podatki tudi po delovnih nalogih, vendar jih je treba pravilno uporabiti.

V Konfekciji I. Novo mesto je v enajstih mesecih proizvedeno blizu 290.000 kosov izdelkov, od tega jih je za 0,72 odst. slabe kvalitete. Največji odstotek slabe kvalitete je bil januarja – 1,53 odst., najmanjši v oktobru – 0,12 odst. V Konfekciji na Vinici in v Trebnjem je ta odstotek manjši.

Vsi trije tozdi konfekcije s kooperacijo so v enajstih mesecih proizvedli blizu 1.350.000 kosov konfekcijskih izdelkov, od tega jih je bilo slabe kvalitete (vključno z reklamacijami) za 0,56 odst.

MIRJANA BAVČAR

Radanje domovine

Jednog dana,
prije mnogo ljeta,
nikla je iz krvi i rana
najlepša zemlja svijeta.

U toj zemlji, potoci slobodno žubore.
U toj zemlji je najlepše more.
U toj zemlji ljudi slobodno žive,
i sunce probija vrleti sive.

U toj zemlji najlepše cvijeće cvijeta.
U toj zemlji rastu najbolja dijeca svijeta.
U toj zemlji talasaju se žitna polja.
Ta zemlja . . . to je domovina moja.

ZDRAVKA BOJANIĆ

Moja domovina

O, zemlja moja, nikla si iz krvi
do koljena dvajstdevetog novembra 1943 godine.
Tad su nas mučili, slobodu nam nisu dali,
pa zašto to?

O, Jajce, o grade neustrašivi
u tebi crvena ljubav buja,
u tebi je održano drugo zasjedanje AVNOJ-a.
Glavni govor održa čovjek,
drug koji se za nas borio.
A Jajce tad rodi domovinu,
razcvjetanu ko cvijet.
I svi, koji vole domovinu
vole i TITA.

Tito, Tito je bio borac pobjednik
i heroj prošlosti i budućnosti
a njegovo djelo je radjalo slobodu.

Volim, želim uvijek TITA i SLOBODU.

ZDRAVKA BOJANIĆ

Proces izdelave tekstilne kònfekcije

Tekstilna konfekcija ali oblačilna industrija, ki ima v Jugoslaviji čez 100.000 zaposlenih, predvsem žensk, je del celotne

tekstilne industrije, ki za surovine uporablja gotove izdelke proizvajalcev tkanin in s pomočjo šivalnih strojev ali, po domače povedano, igle in sukanca oblikuje in izdeluje oblačilne predmete. Konfeksionarje lahko razvrstimo v več skupin, in sicer v štiri osnovne, kot so:

1. izdelava moških zgornjih oblačil,
2. izdelava ženskih zgornjih oblačil,
3. izdelava perila,
4. izdelava oblačil iz pletenin.

Vse te skupine imajo veliko skupnih ali enakih stvari in se pri samem proizvodnem procesu ne razlikujejo. Razlika je v glavnem v tehnologiji oz. strojni opremi, s katero posamezne skupine obdelujejo tekstilne materiale.

Skupine v proizvodnem procesu obsegajo tri osnovne faze dela:

1. krojenje,
2. šivanje,
3. dodelava.

KROJENJE

Prva faza, faza krojenja, je začetek proizvodnega procesa, pred katerim je treba opraviti:

- kreiranje in konstruiranje,
- tehnološko pripravo dela,
- operativno pripravo dela.

Da bi se proizvodni proces oziroma faza krojenja lahko sploh začela, je nujno v tehnični pripravi vsa zahtevna dela

temeljito, natančno in pravilno narediti. Šele potem se lahko začne tehnološki proces krojenja, ki je eno najzahtevnejših del v celotnem proizvodnem ciklu. Kajti vsaka napaka, narejena v tej fazi proizvodnje, lahko povzroči veliko preglavic, tehnoloških problemov in zastojev v proizvodnji in nadaljnji obdelavi.

V klasični obliki organizacije proizvodnega procesa je krojenje sestavljeno iz petih celot ali faz dela. To so:

1. izdelava ali vklapljanje krojnih risb;
2. polaganje blaga v krojni polog - lagoon;
3. prenos krojne risbe na položen polog blaga;
4. krojenje krojnih elementov:
  - a) grobo krojenje;
  - b) fino krojenje;
5. priprava za šivanje:
  - a) označevanje sestavnih znamenj,
  - b) številčenje krojnih elementov
  - c) zlaganje - kompletiranje partij.

Seveda opisani postopek dela ni in ne more biti pravilo za vse organizacije proizvodnje, ker je moč uporabiti tudi ustrežnejšo varianto. Vzemimo primer naše TO s tako imenovano predmontažo, ki prevzema del opravil krojilnice. Vsak od primerov ima kako dobro lastnost, prav tako pa slabe. Zato je lahko organizacija drugačna glede na

prostorske in tehnološke zmogljivosti posamezne delovne organizacije.

(se nadaljuje)
MARIJAN ŽALAC

Prihodnjič: Proizvodni proces v Šivalnici

PRVOMAJSKA NAGRADA DELA 1982

Do petega januarja 1982 imajo temeljne organizacije še čas, da na podlagi sklepov zborov delavcev, delavskih svetov ali družbenopolitičnih organizacij predlagajo kandidate za prvomajsko nagrado dela za leto 1982.

Predlagani kandidati so lahko tisti, ki dosegajo izjemne delovne uspehe na družbenopolitičnem in proizvodnem področju in tako pripomorejo k oblikovanju socialističnih samoupravnih odnosov in napredku našega gospodarstva.

**DOPISUJTE
V GLASILU
NOVOTEKS**

Praznovanje 29. novembra

29. november je rojstni dan naše domovine. Na ta dan leta 1943 je bilo v majhnem bosanskem mestu Jajcu II. zasedanje AVNOJ. Na tem zborovanju so se zbrali delegati iz vseh (kasnejših) republik in avtonomnih pokrajin in se dogovorili, da postane naša domovina socialistična federativna republika Jugoslavija. Kraljevski vladi so prepovedali vrnitev v domovino, za voditelja nove domovine pa so imenovali Josipa Broza Tita, ki so mu na predlog Josipa Vidmarja podelili naziv MARŠAL.

To zborovanje je potekalo v času, ko so se po našem ozemlju vrstile bitke za obstoj našega naroda. Zato je prav, da se tega dne spominjamo še danes. Tako smo v našem tozdu, v konfekciji na Vinici, priredili v spomin na 29. november 1943 kulturni program, ki je vseboval kratek govor z opisom razvojne poti naše države do danes, nekaj recitacij in pesmi.

ANICA ŠVEB

Vsaki dan odsotnih 305 delavcev

V prvih devetih mesecih letošnjega leta smo zaradi bolniških izostankov, kamor štejemo boleznine do 30 dni, boleznine nad 30 dni in porodniške dopuste, izgubili 61.713 delovnih dni ali 493.702 ur, kar pomeni, da dnevno ni bilo na delu 305 delavcev. Če pri analizi zanemarimo porodniške dopuste, je število izgubljenih delovnih dni še vedno visoko – 44.275 ali 354.202 ur, kar pomeni, da dnevno ni bilo na delu 219 delavcev. V medsebojni primerjavi med temeljnimi organizacijami je delež bolniških izo-

stankov prikazan v naslednji lestvici oziroma zaporedju: Konfekcija Novo mesto, Tkanina, Konfekcija Trebinje, Predilnica Metlika, DSSS, Konfekcija Vinica in Trgovina. Iz podatkov je razvidno, da so bolniški izostanki v letošnjem letu za 4 odst. večji kot lani v enakem obdobju. Največji porast, 10 odstotkov, je pri izostankih do 30 dni, bremenijo pa delovno organizacijo.

MARTINA MAKŠE

ANALIZA BOLEZENSkih IZOSTANKOV V OBDOBJU JANUAR – SEPTEMBER 1981

TOZD, DE, DSSS	BOLEZINE DO 30 DNI URE		BOLEZINE NAD 30 DNI URE		PORODNIŠKI DOPUST URE		SKUPAJ URE		CELOTNI FOND DELOVNEGA ČASA URE
		%		%		%		%	
PREDILNICA METLIKA	26.937	4,9	10.812	2,0	18.400	3,3	56.149	10,2	533.009
Predilnica Novo mesto	13.452	4,8	15.028	5,4	5.456	2,0	33.936	12,2	276.909
Priprava	22.660	7,9	18.764	6,5	6.792	2,3	48.216	16,7	287.984
Tkalnica	16.492	5,1	15.116	4,7	6.104	1,9	37.712	11,7	321.273
Oplemenitilnica	26.820	5,5	29.020	6,0	10.792	2,2	66.632	13,7	486.919
Pletilnica	416	2,1	120	0,6	2.256	11,2	2.792	13,9	20.046
IVS	3.632	3,0	2.652	2,2	-	-	6.284	5,2	119.560
SS Tkanina	872	2,5	3.068	8,6	1.792	5,0	5.732	16,1	35.483
TKANINA	84.344	5,5	83.768	5,4	33.192	2,1	201.304	13,0	1.548.174
KONFEKCIJA Novo mesto	15.118	3,7	21.068	5,2	22.384	5,5	58.570	14,4	407.845
KONFEKCIJA Vinica	12.660	3,1	6.364	1,6	21.056	5,2	40.080	9,9	402.474
KONFEKCIJA Trebinje	33.064	5,1	23.709	3,6	24.180	3,7	80.953	12,4	652.012
TRGOVINA	2.644	2,0	2.320	1,7	1.684	1,2	6.612	4,9	133.362
DSSS	13.272	2,7	18.122	3,6	18.640	3,7	50.034	10,0	499.002
DO NOVOTEKS	188.039	4,5	166.163	3,9	139.500	3,3	493.702	11,7	4.195.878
DO NOVOTEKS od I. do IX. 1980	165.947	4,1	152.344	3,8	131.666	3,3	449.957	11,2	4.019.044

Ustanovili smo gasilske trojke

DA BOSTA VARNEJŠA DELOVNO MESTO IN DRUŽBENO PREMOŽENJE

Po programu dela industrijskega gasilskega društva NOVOTEKS za leto 1981 in po pravilniku o varstvu pred požari smo v naši DO ustanovili gasilske trojke po obratih in izmenah. Po dogovoru z vodji obratov, direktorji tozdov in sektorjev smo naredili seznam zaposlenih delavcev, ki so vključeni

v gasilske trojke. Seznam smo predložili delavskemu svetu delovne organizacije, katerega je na 8. zasedanju dne 23. 11. 1981 v celoti sprejel in potrdil.

Namen ustanavljanja gasilskih trojk je, da bi v vsakem obratu in izmeni bili strokovno usposobljeni delavci, ki bi ob požaru ali drugi nesreči uspešno gasili in reševali. Naloga gasilskih trojk je tudi, da same odstranjujejo protipožarne pomanjkljivosti, kot so: založeni glavni prehodi; skrb, da bodo vedno prosti dostopi do glavnih elektro naprav in stikal; vse gasilne naprave, ki so nameščene po obratih in oddelkih, morajo biti ob vsakem času dostopne, skrbeti morajo, da se vse lahko vnetljive tekočine in razna maziva po vsaki uporabi spravijo

na za to določena mesta; kadar so pomanjkljivosti požarne preventive take, da jih ne bi mogle gasilske trojke same odpraviti, je treba takoj obvestiti odgovorne osebe za odpravo po-

manjkljivosti. Da bi bili vsi člani gasilskih trojk ustrezno strokovno usposobljeni, bomo v začetku prihodnjega leta organizirali 20-urni tečaj iz gasilske preventive, taktike in tehnike.

SEZNAM

gasilskih trojk v DO „NOVOTEKS“ Novo mesto po obratih in izmenah, ki je bil sestavljen v dogovoru z obratovodji in direktorji sektorjev dne 18. 5. 1981.

PREDILNICA

Imena A:

1. Sitar Franc, vod. trojke
2. Turk Anton, član;
3. Jenko Ljubo, član.

Izmena B:

1. Pungerčar A., vodja trojke;
2. Gliha Polde, član;

(Nadaljevanje na 12. strani)

(Nadaljevanje z 11. strani)

3. Ferbežar Jože, član;
4. Urbič Alojz, član.

Izmena C:

1. Franko Franc, vod. trojke;
2. Klobučar Štefan, član;
3. Novak Jože, član;
4. Avbar Martin, član.

Vodja vseh trojk v predilnici in konfertirnici je Sitar Franc.

KONVERTIRNICA

Izmena A:

1. Mitag Brane, vod. trojke;
2. Klobučar Janez, član.

Izmena B:

1. Kaferle Anton, vod. trojke;
2. Zupančič Milka, član.

Izmena C:

1. Parkelj Emil, vod. trojke;
2. Topolovec Cveta, član.

Vodja vseh trojk v konvertirnici je Kaferle Anton.

PRIPRAVA

Izmena A:

1. Saje Franc, vod. trojke;
2. Žizak Boško, član;
3. Florjančič Bojan, član;
4. Repuš Polde, član.

Izmena B:

1. Petan Rajko, vod. trojke;
2. Mitrič Željko, član;
3. Krivic Stane, član;
4. Dragman Jože, član.

Izmena C:

1. Radovanovič Milan, vod. trojke;
2. Pureber Stane, član;
3. Boltes Jože, član;
4. Marn Jože, član.

Vodja vseh trojk v pripravi je Hudoklin Stane.

TKALNICA

Izmena A:

1. Kocjančič Ivan, vod. trojke;
2. Kobe Anton, član;
3. Belšak Ivan, član;
4. Redek Rudi, član.

Izmena B:

1. Kroni Redjep, vod. trojke;
2. Jarc Stane, član;
3. Žučak Drago, član;
4. Kavšček Jože, član.

Izmena C:

1. Samec Alojz, vod. trojke;
2. Regina Franc ml., član;
3. Marolt Tone, član;
4. Krakar Franc, član.

Vodja vseh trojk v tkalnici je Jakše Ivan.

OPLEMENITILNICA

Izmena A:

1. Pintar Franc, vod. trojke;
2. Cimermančič Jože, član;
3. Rifelj Alojz, član;
4. Taraniš Rudjija, član.

Izmena B:

1. Žagar Metod, vod. trojke;
2. Aleksič Peter, član;
3. Teinovič Slavko, član;
4. Pavlin Bogo, član.

Izmena C:

1. Mahnič Alojz, vod. trojke;
2. Vasič Dušan, član;
3. Brulc Janez, član;
4. Zupan Franc, član.

Vodja vseh trojk v oplemenitilnici je Regina Franc.

KONFEKCIJA

Izmena A:

1. Mitag Jože, vod. trojke;
2. Bartelj, član;
3. Dragman Milan, član;
4. Vrščaj Jože, član.

IVS

Izmena A:

1. Koprivnik Herman, vod. trojke;
2. Glinšek Milan, član;
3. Rajer Janez, član;
4. Luzar Ludvik, član.

Izmena B:

1. Čavlovič Božo, vod. trojke;
2. Može Martin, član;
3. Gole Anton, član;
4. Brezovar Franc, član.

Vodja vseh trojk v IVS-u je Koprivnik Herman.

SKUPNE SLUŽBE – dopolndne:

1. Vaupotič Stanko, vod. trojke;
2. Filip Tine, član;
3. ...., član.

STANKO VAUPOTIČ

Se bodo sedaj spametovali ?

POROČILO DISCIPLINSKE KOMISIJE ZA OBDOBJE OD 29. 5. 1981 do 13. 11. 1981

V obdobju od 29. maja do 13. novembra je skupna disciplinska komisija obravnavala 87 disciplinskih primerov. Od tega je javni opomin izrekla 28 delavcem, denarno kazen 13 delavcem, en delavec je bil premeščen na druga dela in naloge za določen čas, 4 delavci so pogojno izključeni iz DO, 8 delavcem pa je prenehalo delovno razmerje v naši DO. Ostalim je bil izrečen opomin, ali pa so bili oproščeni kršitev delovnih obveznosti.

Prenehanje delovnega razmerja je komisija izrekla naslednjim kršiteljem delovne discipline:

1. Stanetu Sajetu (1963), delavcu TOZD Tkanina, ker je 6 dni neopravičeno izostal z dela. Sklep je potrdil DS TO Tkanina.

2. Nikoli Nikoliču (1954), delavcu TOZD Tkanina, ker je prišel vinjen na delo ter 5 dni neopravičeno izostal z dela. Sklep je potrdil DS TOZD Tkanina.

3. Miodragu Božoviču (1957), delavcu TOZD Tkanina, ker je v obdobju treh mesecev 9 dni neopravičeno izostal z dela.

4. Jelenku Gojkoviču (1955), delavcu TOZD Tkanina, ker je 3 dni neopravičeno izostal z dela, neopravičeno odklonil delo, ki je bilo nujno za nemoten potek delovnega procesa, večkrat zamudil na delo in predčasno zapuščal delovno mesto med delovnim časom.

5. Draganu Mišiču (1961), delavcu TOZD Tkanina, ker je 5 dni v obdobju 3 mesecev neopravičeno izostal z dela.

6. Martinu Dobleharju (1942), delavcu TOZD Tkanina, ker ga 30 dni ni bilo na delo, niti ni svoje izostanke opravičil.

7. Alojzu Mrvarju (1938), delavcu TOZD Tkanina, ker ga 20 dni ni bilo na delo, niti ni svoj izostanek opravičil.

4 delavcem je komisija pogojno odlozila izvršitev disciplinskega ukrepa – prenehanje delovnega razmerja, in sicer:

1. Ljubomiru Klanjščku (1960), delavcu TOZD Tkanina, ker je neopravičeno in brez dovolilnice zapustil delovno mesto in delovno organizacijo ter se vinjen vrnil na delo. Ukrep je izrečen pogojno za dobo 1 leta.

2. Marjanu Hudoklinu (1964), delavcu TOZD Tkanina,

ker je 4 dni neopravičeno izostal z dela ter samovoljno in brez dovolilnice zapustil delovno mesto in delovno organizacijo. Ukrep je izrečen pogojno za dobo 1 leta.

3. Martinu Dobleharju (1942), delavcu TOZD Tkanina, ker je prišel vinjen na delo. Ukrep je izrečen pogojno za dobo 1 leta.

4. Slavetu Valeskemu (1959), delavcu TOZD Tkanina, ker je dva dni neopravičeno izostal z dela, večkrat neopravičeno odklonil delo ter zapuščal delovno mesto med delovnim časom. Ukrep je izrečen pogojno za dobo 6 mesecev.

Zaradi malomarnosti do dela in delovnega razmerja je komisija izrekla 13 delavcem denarno kazen, in sicer od 3 odst. do 10 odst. enomesečne akontacije osebnega dohodka: Djuru Vlajsavljeviču 10 odst., Branetu Šenici 10 odst., Binaku Krejzju 4 odst., Mariji Udovič 4 odst., Miodragu Gojkoviču 4 odst., Martinu Avbarju 4 odst., Jeli Mišič 3 odst., Vidi Tomovič 4 odst., Jožetu Hrovatu 4 odst., Slavku Primcu 10 odst., Antonu Prešernu 10 odst., Zori Vukašinič 4 odst. in Francu Žibertu 4 odst.

Zdravko Marinkovič (1959), delavec TOZD Tkanina, je bil za dobo enega leta premeščen na druga dela in naloge.

Komisija je izrekla 28 javnih opominov:

1. Šehriji Durakovič (1953), delavki TOZD Tkanina, ker je neopravičeno izostala z dela;

2) Milanu Šukundi (1960), delavcu TOZD Tkanina, ker je dva dni neopravičeno izostal z dela;

3. Ankici Vezmar (1959), delavki TOZD Tkanina, ker je odklonila nadurno delo;

4. Srečku Levaku (1957), delavcu DSSS, ker je brez dovolilnice zapustil delovno organizacijo;

5. Stanetu Lamutu (1954), delavcu DSSS, ker je brez dovolilnice zapustil delovno organizacijo;

6. Josipu Dobriniču (1951), delavcu TOZD Konfekcija, ker je malomarno in nepravočasno izpolnjeval svoje delovne obveznosti;

7. Milanu Močniku (1946), delavcu TOZD Konfekcija, ker je malomarno izpolnjeval svoje delovne obveznosti;

8. Mariji Robek (1960), delavki TOZD Konfekcija, ker

je sicer opravičeno izostala z dela, vendar razloga za izostanek ni pravočasno sporočila v DO;

9. Sabini Hadjirić (1953), delavki TOZD Konfekcija, ker je opravičeno izostala z dela, vendar razloga izostanka ni pravočasno sporočila v DO;

10. Bošku Žižku (1952), delavcu TOZD Tkanina, ker je nepravilno žigosal kontrolno kartico;

11. Jožetu Ucmnu (1964), delavcu TOZD Tkanina, ker je neopravičeno izostal z dela ter brez dovolilnice zapustil delovno mesto in delovno organizacijo;

12. Jelenku Gojkoviču (1955), delavcu TOZD Tkanina, ker je nepravilno žigosal kontrolno kartico;

13. Slavku Valeskemu (1959), delavcu TOZD Tkanina, ker je dva dni neopravičeno izostal z dela;

14. Fikreti Mihajlovič (1958), delavki TOZD Tkanina, ker je neopravičeno odklonila delo;

15. Dušanki Maksimovič (1953), delavki TOZD Tkanina, ker je neopravičeno izostala z dela;

16. Marti Balažič (1958), delavki TOZD Tkanina, ker je neopravičeno izostala z dela;

17. Gabrijeli Šuštar (1958), delavki TOZD Tkanina, ker je neopravičeno izostala z dela ter neopravičeno in brez dovolilnice zapustila delovno organizacijo;

18. Danilu Mihajloviču

(1954), delavcu TOZD Tkanina, ker je neopravičeno in brez dovolilnice zapustil delovno mesto in delovno organizacijo ter odklonil delo na ATC;

19. Milivoju Zadkoviču (1954), delavcu TOZD Tkanina, ker je neopravičeno in brez dovolilnice zapustil delovno mesto in delovno organizacijo ter odklonil delo na ATC;

20. Jožici Železnik (1963), delavki TOZD Konfekcija, ker je sicer opravičeno izostala z dela, vendar razloga za izostanek ni sporočila v delovno organizacijo;

21. Ivanu Eriču (1961), delavcu TOZD Tkanina, ker je dva dni neopravičeno izostal z dela;

22. Djurdžiji Mišič (1954), delavki TOZD Tkanina, ker je neopravičeno odklonila delo;

23. Martinu Možetu (1938), delavcu TOZD Tkanina, ker je predčasno in brez dovolilnice zapustil delovno mesto in delovno organizacijo;

24. Zdenki Turk (1965), delavki TOZD Tkanina, ker je neopravičeno izostala z dela;

25. Nedeljku Tomoviču (1955), delavcu TOZD Tkanina, ker je zaradi vinjenosti moral zapustiti DO;

26. Rudiju Šuštarju (1947), delavcu TOZD Tkanina, ker je prišel vinjen na delo;

27. Hidi Babačič (1963), delavki TOZD Tkanina, ker je dva dni neopravičeno izostala z dela;

28. Stanetu Jeraju (1956), delavcu TOZD Tkanina, ker ni opravičil dela, ki mu ga je naročil predpostavljeni delavec.

MARIJA HODŽIČ

Naša domovina – naš ponos!

Rojstvo naše republike so vsi zavedni državljani težko pričakovali. Naposled pa je le napočil trenutek, ko se je rodila nova socialistična Jugoslavija. Rodila se je v melem bosanskem mestu Jajcu dne 29. XI. 1943. Takrat so vsi državljani sklenili, da bodo vse naše republike bratske in med seboj enakopravne. Vse republike se bodo držale skupaj, kakor snop s šestimi klasi, kajti če bomo vsi trdno povezani, bomo živeli srečno in mirno. Čez štiri leta težkega boja je sovražnik pobral šila in kopita ter odšel v deželo, od koder je prišel. Toda republiko je pustil porušeno in opustošeno. Naši ljudje so jo s svojimi žuljavimi rokami gradili, tako da je zrasla v lepo in ponosno republiko. Republika ne bo nikdar pozabila ljudi, ki so ji celili rane, prizadete od vojne. Ljudje so hodili v tovarne s pesmijo in v srcih, veseli so bili, da so sedaj svobodni in lahko svobodno delajo v tovarnah in na poljih. Naše življenje je lepo, saj imajo otroci igrače, kolikor hočejo, in so oblečeni lepo ter imajo hrane na pretek. Lahko brezskrbno živimo, saj nas čuvajo vojaki. Ponosni smo lahko na vse ljudi, ki so žrtvovali svoje življenje za republiko in nas. Tako lahko v miru živimo in delamo ter pogumno stopamo v lepši jutrišnji dan.

NATAŠA MALNAR 5.b
OŠ XII SNOUB
Bršljin

Ob 29. novembru

Naša domovina se je rodila 29. novembra 1943. Delegati iz vseh republik so se zbrali v Jajcu na II. zasedanju AVNOJ.

Na tem zasedanju je govoril tudi tov. Tito. Govoril je o vojski, ki je zrasla iz golorokih partizanskih skupin, govoril o boju za svobodo, za boljšo bodočnost, govoril o enotnosti in enakopravnosti jugoslovanskih narodov. Čeravno Tita ni več, je v naših mislih še vedno prisoten in vsak praznik, vsaka obletnica nas še bolj spominja

nanj, kajti on je bil tisti, ki nam je pomagal do naših praznikov in obletnic.

V počastitev dneva republike je bila 27. novembra v KS Bršljin proslava, na kateri so nastopili učenci osnovne šole Bršljin in vojaki. Tov. Franc Zagorc je imel slavnostni govor, pevski zbor je pod vodstvom tov. Rebernikove zapel priljubljene pesmi, nastopili so tudi pionirji in pionirke, ki so bili še včeraj cicibani, in sicer z recitacijami. Starejši pionirji so

izvedli že bolj zahtevne točke, zelo pa je uspel skeč o Pavlihi v partizanih, ki so ga že med NOB igrali po mitingih. Ob njem smo se vsi pristrčno nasmejali.

Vojaki so nastopili z dvema točkama, ki sta lepo popestrili spored. Za konec je folklorna skupina iz naše šole zaplesala kolo na melodijo v zadnjih dveh letih najbolj prepevane pesmi „Jugoslavija“. Zelo lep je bil pogled na tri prepletene kroge pionirjev in občutek sem imela, da bi prisotni v dvorani prav radi zaplesali skupaj z njimi.

ANDREJA RADEŽ —
Osnovna šola Bršljin

IZ MALIH RASTEJO VELIKI - IZ MALIH RASTEJO VELIKI

Cicibani varčujejo

Temeljna dolenska banka Novo mesto je v sodelovanju z vodstvi in vzgojitelji vzgojno varstvenih zavodov začela razvijati varčevanje med najmlajšimi v Novem mestu.

Tudi v našem vrtcu je začela v mesecu novembru delovati mala banka — cicibanova hranilnica. Z delom vzgojiteljic in staršev naši otroci ob igrah spoznavajo denar kot vrednost in kot plačilno sredstvo in razvijati

se začne interes za skupni cilj.

V ta namen je skupina „ZAJČKOV“ dobila lično izdelane hranilnike v obliki pikapolonice in za večjo spodbudo k varčevanju še število lepih knjig in slikanic.

Cicibanova hranilnica je odprta enkrat na teden ob določenih urah. Otroci prinašajo denar v vrednosti do 10 dinarjev. Ta denar lahko dobijo naši malčki kot nagrado za opravljeno delo.

Seveda te nagrade niso plačilo za delo, ampak pomenijo bolj izraz našega veselja nad otrokom. Seveda pa nagrade ne smejo biti prepogoste, zato dajejo denar starši otroku za hranilnik le občasno. Le tako bodo otroci posredno začutili, da se denar ne nabira kot kamenčki na cesti, ampak ga zbiramo počasi, potrpežljivo, ter vlagamo takrat, ko ga imamo.

Mladi varčevalci bodo ob koncu šolskega leta nagrajeni z izletom v Zagreb, kjer si bodo ogledali živalski vrt.

TILKA BOŽIČ

Šaljive iz našega vrtca

Pri pogovoru o prostem času.

Sašo: „Tovarišica, jaz sem bil pri stricu, ki ima na steni polno živali.“

Tovarišica: „Ali so žive?“

Sašo: „Ne, operirane.“

Pri pogovoru o poklicih

Pri pogovoru o zaposlitvi smo se pogovarjali o poklicih. Otroci so preko slike prepoznavali poklice, pokažem sliko vrtnarja. Iztok pa pravi: „To je rožar.“

Pri glasbenem pouku

Med predvajanjem glasbe stopi Borut k tovarišici in reče: „Tovarišica, to pa je lepa žalostna melodija.“

Pri glasbeni uri tovarišica prinese v igralnico kasetni radio. Miroslav pogleda in veselo reče: „Antena je zato, ker igra košarko.“

Pri likovni vzgoji

Otroci so risali družino. Alen pokaže svojo risbico in reče: „To je mama in sestrična.“

Na vprašanje „kje si pa ti?“ odgovori: „Očka je nekam šel, jaz sem šel z njim.“

Steklina na pohodu

stecklina nas spet ogroža!

Steklina – bolezen, ki ogroža vsa toplokrvna bitja, torej tudi divjad, domače živali in človeka – se bliža naši občini.

V Sloveniji je že zajela vse občine severno od Save, pa tudi dobršen del Primorske. Novembra 1981 je bila na novo odkrita v občinah Postojna, Krško in Sevnica. Kot mejna občina je tudi naša občina neposredno ogrožena.

Steklino povzročata nevro-tropen virus, ki se širi po živcu od mesta ugriza do možganov. Ko dospje v možgane, se pokažejo znaki bolezni in za obolelega človeka ali žival ni več rešitve.

Bolezen je neozdravljiva; smrt je odrešitev groznih muk, ki spremljajo to bolezen.

PRODAJALNA BRŠLJIN OBVESTILO

Obveščamo vse člane kolektiva, ki še niso dvignili kg ostankov, naj to storijo do 30. 12. 1981.

Po tem roku bomo kg ostanke vrnili v skladišče.

Za prodajalno Bršljin
SLAVKO POLAK

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje ob smrti moje mame.

ALENKA ŽELEZNIK,
oddelek kreative

Glavne prenašalke te bolezni so lisice, saj nanje odpade kar 88,4 odst., nadalje divje živali 8 odst. ter domače živali – psi, mačke, govedo 3,5 odst. Posebno pozornost je torej posvetiti lisicam. Okužene lisice prenehajo biti plahe in prihajajo na kmetije. Pogosto se ponašajo popolnoma miroljubno, se pustijo božati, nenadoma pa ugriznejo. Če stekla lisica pride v stik s psom, ga vedno napade. Prav zato so zlasti necepljeni in neprivezani psi in prosto se gibajoče mačke najboljši prenašatelji stekline na človeka.

Zakon je, da bi preprečil širjenje stekline, predvidel razne ukrepe. Na primer:

1. Vsako gospodinjstvo ima lahko le enega psa, izjema pa so rodovniški psi. Če hoče lastnik rediti več psov, si mora pridobiti soglasje veterinarske inšpekcije. Ob pojavu stekline v občini velja ta ukrep tudi za mačke.

2. Vsak pes, star tri mesece, mora biti prijavljen pri pristojnemu veterinarskemu zavodu.

3. Vsako odtujitev ali pridobitev psa mora lastnik prijaviti pristojnemu veterinarskemu zavodu v treh dneh.

4. Vsak pes mora biti cepljen proti steklini takoj, ko dopolni štiri mesece, v primeru stekline pa velja to tudi za mačke.

5. Pes mora biti stalno privezan in mora nositi na ovratniku pasjo znamko. Če se pojavi steklina, velja tudi za mačke, ki morajo biti zaprte.

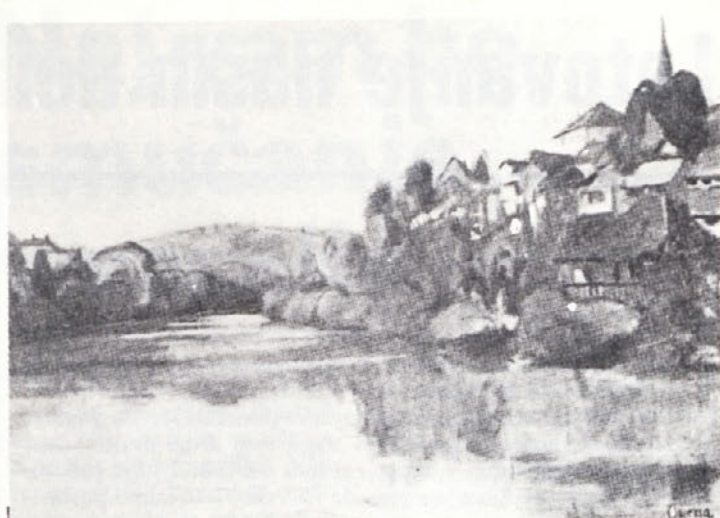
6. Vsak ugriz domače ali divje živali mora tisti, ki je to videl ali je poškodovan, takoj javiti pristojni veterinarski ali zdravstveni službi, če to ni mogoče, pa postaji milice. Od rezultata pregleda psa je odvisen postopek zdravljenja ugrizenega človeka.

7. Skrb za zatiranje stekline je naložila lovskim družinam, da morajo obvezno pokončati vse neprivezane pse. Zato so odveč zamere lastnikov neprivezanih psov, pri lovcih, ki so z ustrelitvijo neprivezanega psa ali celo necepljenega, storili le svojo dolžnost.

(ob pojavu stekline velja tudi za mačke).

Če bomo poskrbeli, da se bo vsak lastnik psa ali mačke res ravnal po navedenih ukrepih, bo to velik prispevek k zatiranju stekline oziroma preprečevanju širjenja. Opozarjamo tudi na občasne članke o steklini, ki so objavljeni v Dolenjskem listu.

Veterinarska inšpekcija

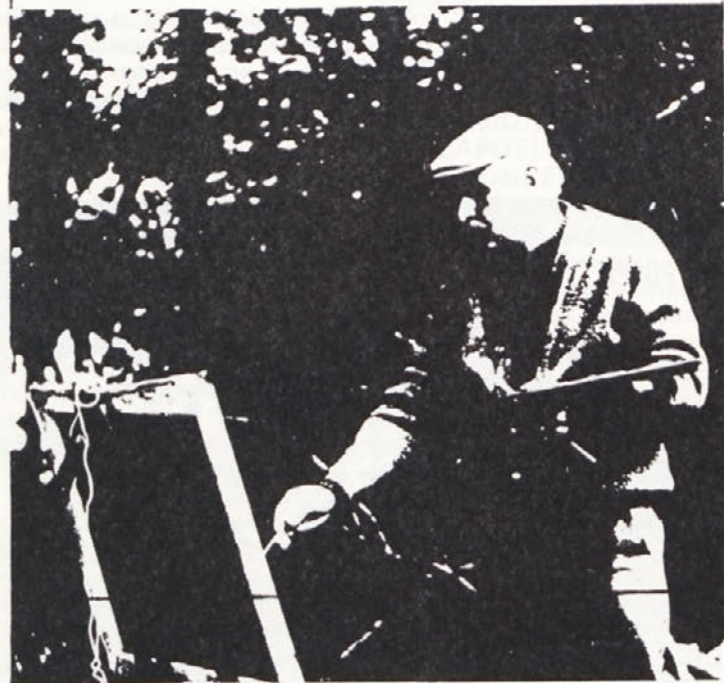
V spomin

3. decembra, še vsi pod vtisom žalostne usode slovenskega letala in njegovih potnikov, smo zvedeli, da je prav na svoj življenjski praznik 70. rojstni dan, zjutraj na Onkološkem inštitutu v Ljubljani umrl slovenski slikar Nikolaj Omersa.

Rodil se je 3. decembra 1911 v Idriji. Študiral je na zagrebški akademiji med leti 1933 in 1937. Leta 1940 je začel razstavljati. Med okupacijo se je pridružil Osvobodilni fronti. Leta 1941 so ga Nemci aretirali in odpeljali v taborišča. Po vojni je deloval kot likovni pedagog, od leta 1954 kot docent in od leta 1965 kot izredni profesor na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Ves ta čas je intenzivno ustvarjal in razstavjal. Razstavjal je v Lju-

bljani, Zagrebu, Beogradu, Ptujju, Celju, Kranju, Titogradu, Novem Sadu, Sarajevu, Skopju, Zadru, Trstu, Gorici, Ravnah in drugod. Razstavjal pa je tudi v tujini: Moskvi, Leningradu, Pragi, Atenah, Vajontu, Volšperku, Spitalu, Veroni, Bayzenthnu in Damasku. Imel je vrsto samostojnih razstav, med njimi v Ljubljani, Kranju, Velenju, Mariboru, Piranu, Movi Gorici in Krškem. Udeležil se je številnih slikarskih kolonij, tako tudi naše tretje in četrte Dolenjske slikarske kolonije v Šmarjeških Toplicah v letih 1973 in 1974. Prav od tu nam bo ostal v spominu kot resničen mojster slikarskega čopiča, nepotvorjen in do konca zvest slikanju v svojem značilnem slogu. Nanj nas bodo nenehno spominjale tudi slike, ustvarjene na obeh slikarskih kolonijah.

MILENA MAVSAR

Letovanje naših delavcev v sezoni 1981

Skrb za človeka je pomembna naloga združenega dela. Ena izmed teh je tudi omogočiti delavcem oddih v zdravem okolju, proč od vsakodnevnih skrbi.

Zmogljivosti počitniških domov iz leta v leto rastejo, raste pa tudi zanimanje Novoteksovih delavcev za letovanje. V Novoteksu se zavedamo, da so zmogljivosti počitniških domov premajhne, zato si prizadevamo povečati število domov, v katerih bo še več delavcev našlo svoj drugi dom v času dopusta. Tako smo v letošnjem letu nabavili 3 nove prikoliče, katerih prednost je v tem, da jih vsako leto lahko postavimo drugam.

Trenutno imamo na razpolago 7 prikolic, to je 28 ležišč. V počitniškem domu v Sabunikah je na voljo 32 ležišč, v Selcah 36 ter v Piranu 8 ležišč.

Marsikateri naš delavec svojega dopusta iz zdravstvenih razlogov ne more preživeti ob morju, pač pa potrebuje planinski zrak ali pa bi rad planinaril, pozimi pa se odpočil. V te namene služi koča na Veliki Planini, kjer je na voljo 10 ležišč.

Tudi na Malem Lošinju smo imeli 1 prikolico (144 nočnin). Od 18 oseb, ki so letovale na Lošinju, je bilo 5 članov DO in 13 svojcev.

Letovali so:

iz TOZD Tkanina 1 član DO ter 4 svojci ter
iz DSSS 4 člani DO ter 9 svojcev.

POČITNIŠKI DOMOVI

SABUNIKE

V Sabunikah je letovalo 251 oseb, od tega 68 članov DO ter 183 svojcev (2259 nočnin). Letovali so:

iz TOZD Tkanina 25 članov DO ter 72 svojcev
iz TOZD Konfekcija I 4 člani DO ter 14 svojcev
iz TOZD Konfekcija II 9 članov DO ter 29 svojcev
iz TOZD Predilnica Metlika 7 članov DO ter 13 svojcev
iz TOZD Trgovina 7 članov DO ter 17 svojcev ter
iz DSSS 16 članov DO ter 38 svojcev.

SELCE

V Selcah je letovalo 329 oseb (2382 nočnin), od tega 125 članov DO in 204 svojci. Letovali so:

iz TOZD Tkanina 61 članov DO ter 96 svojcev
iz TOZD Konfekcija I 12 članov DO ter 27 svojcev
iz TOZD Konfekcija II 8 članov DO ter 11 svojcev
iz TOZD Predilnica Metlika 19 članov DO ter 23 svojcev
iz TOZD Trgovina 3 člani DO ter — in
iz DSSS 22 članov DO ter 47 svojcev.

PIRAN

V Piranu je letovalo 79 oseb (551 nočnin), od tega 30 članov delovne organizacije in 49 svojcev. Letovali so:

iz TOZD Tkanina 22 članov DO ter 32 svojcev
iz TOZD Konfekcija I 2 člana DO ter 5 svojcev
iz TOZD Konfekcija II 1 član DO ter 3 svojci in
iz DSSS 5 članov DO ter 9 svojcev.

VELIKA PLANINA

Na Veliki Planini je od 1. 1. 1981 do 30. 9. 1981 letovalo 88 oseb (300 nočnin), od tega 32 članov kolektiva in 56 svojcev. Letovali so:

iz TOZD Tkanina 18 članov DO ter 28 svojcev
iz TOZD Predilnica Metlika 2 člana DO ter 1 svojec
iz TOZD Trgovina 2 člana DO ter 5 svojcev in
iz DSSS 10 članov DO ter 22 svojcev.

V letu 1981 je bila zasedenost prikolic naslednja:

Skupno je letovalo na Rabu v 3 prikolicah (783 nočnin) 88 oseb, od teh je bilo 39 članov kolektiva ter 49 svojcev.

Dopust je preživelo v naših prikolicah na Rabu:

iz TOZD Tkanina 14 članov DO ter 14 svojcev
iz TOZD Konfekcija I 2 člana DO ter 7 svojcev
iz TOZD Predilnica Metlika 2 člana DO ter 2 svojca
iz TOZD Konfekcija II 1 član DO ter 3 svojci in
iz DSSS 20 članov DO ter 23 svojcev.

V Poreču smo imeli 2 prikolici (450 nočnin). Od 50 oseb, ki so letovale v Poreču, je bilo 20 članov DO in 30 svojcev.

V Poreču so letovali:

iz TOZD Tkanina 8 članov DO ter 13 svojcev
iz TOZD Konfekcija I 3 člani DO ter 5 svojcev
iz TOZD Predilnica Metlika 1 član DO ter 2 svojca in
iz DSSS 8 članov DO ter 10 svojcev.

Na Krku smo imeli 1 prikolico (215 nočnin). Od 25 oseb, ki so letovali na Krku, je bilo 9 članov DO in 16 svojcev. Letovali so:

iz TOZD Tkanina 3 člani DO ter 6 svojcev
iz TOZD Konfekcija III 1 član DO ter 2 svojca in
iz DSSS 5 članov DO ter 8 svojcev.

V letu 1981 je v vseh počitniških kapacitetah letovalo:

iz TOZD Tkanina	152 članov DO ter 265 svojcev
iz TOZD Konfekcija I	23 članov DO ter 58 svojcev
iz TOZD Konfekcija II	19 članov DO ter 46 svojcev
iz TOZD Konfekcija III	1 član DO ter 2 svojca
iz TOZD Predilnica Metlika	31 članov DO ter 41 svojcev
iz TOZD Trgovina	12 članov DO ter 22 svojcev in
iz DSSS	90 članov DO ter 166 svojcev.

DARJA CEŠAR

RAB

Športno vzgojen človek praviloma dober delavec

Športna aktivnost lahko prispeva pomemben delež k oblikovanju celostne osebnosti. Posebnost te aktivnosti je med drugim v tem, da privzgoji človeku prvilen odnos do telesnega gibanja tudi v težjih okoliščinah. Kdor se ne mara naprezati, se bo ustavil sredi poti in bo odnehal; športno vzgojen človek bo delal, hodil, kolesaril do zastavljenega cilja in bo čutil zadoščenje, ko bo naloga opravljena. Ob delu, umskem in telesnem, ki ga opravlja človek z veseljem, postaja iznajdljiv, natančen, vztrajen in samozavesten ter hkrati tudi srečen. Ko se v izvajanjih v telesni kulturi za vsakogar sklicujemo na biološko dognanje, da delo razvija in ohranja organe, ne mislimo na tek v naravi ali na športne igre, marveč na delo v najširšem pomenu besede. Delavca, ki se v prostem času ukvarja tudi z rekreacijo, ne ocenjujemo po številu doseženih diplom in plaket, marveč po kvaliteti in rednosti nje-

govega dela v proizvodnji. Šport ni samo motorika, šport je hkrati zdrav način življenja; zato je upravičeno pričakovati, da rekreativci redkeje izostanejo pri delu zaradi bolehnosti.

Delo krepi, delo povezuje ljudi in jih osrečuje. Tudi vrhunskim športnikom, ki se pripravljajo na tekmovanja, ura primernega fizičnega dela (na primer urejanje vadišča) ne more škodovati. Naši smučarji so že nekajkrat dali dober zgled; teptali so doskočišče skakalnice, namesto da bi delali za kondicijo počepe na mestu in podobno.

Dogaja se, da je ta ali oni vnet pri športni dejavnosti, da pa je len in išče izgovore, ko je treba delati. Gre za napačen odnos, za razlikovanje med telesno dejavnostjo, kakršna ima naravo športa, in med gibanjem, ki ima naravo dela. „Nisem len, rad delam, rad pa tudi tečem,“ to naj bi bila značilnost pravilno vzgojenega športnika.

MIHA LEGAN

Naj vam bo smučanje v veselje

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Kot za večino športnih panog velja tudi za smučanje, da znanje prinaša užitek. Včasih so rekli, da mora imeti smučar čim daljše smuči, tudi začetnik. Tisti, ki se je začel učiti z 2 ali 2,10 metra dolgimi smučmi, je za pridobitev osnovnega znanja porabil več let. Mnogi so medtem odnehali iz razumljivih vzrokov: učenje je naporno in ne samo prijetno, večletno učenje pa odbija.

V smučarski sezoni 1972/73 je tudi k nam prodril sistem učenja na smučeh GLM (to je sistem učenja na kratkih smučeh različnih dolžin, ki se postopno večajo). Učenje ne kratkih smučeh ima veliko prednosti, učna pot do paralelne tehnike smučanja je direktna, čas pouka je skrajšan, zagotavlja paralelno vijuganje začetnikov že po 5 dneh učenja (seveda na primerni strmini). Krajše smuči zmanjšujejo nevarnost poškodb pri vadbi (zaradi mnogo lažjega obračanja smučmi), še predvsem pa pri padcih.

Resda poskušajo nekateri s svojo smučarsko „super“ opremo izkazovati svoj družbeni oziroma socialni položaj, res pa je tudi, da oprema ni le stvar mode. Nepregledne množice smučarjev si prizadevajo posnemati vrhunske smučarje, ker pa ne zmorejo posnemati njihovega trdega treninga, samopremagovanja in samoodpovedovanja, skoraj asketstva, pač posnemajo njihovo opremo. To pa je včasih škodljivo.

Pa pogledjmo, kakšna naj bi bila smučarska oprema.

Smučarski čevlji se morajo tesno prilagajati nogi. To izdelovalci čevljev dosega na več načinov: najprej – čevlji obujemo, potem pa se votle stene čevlja napolnijo z maso, ki se ulega po nogi, ali pa je v čevlju že masa, ki se prilaga nogi. Tako se preprečijo zoprne odrgnine in žulji, čevlji so zelo topli, na nogah imamo lahko le frotiraste nogavice.

Predvsem priporočam nakup naslednjih znamk čevljev: San Marco, Caber, Dynafit in Tehnica-Alpina. Glede izbire smučmi mnogi mislijo, da morajo imeti svojemu družbenemu ugledu primerno drage smuči. Smuči

za tekmovalce morajo biti dokaj trde, zlasti v repih, z majhno torzijo in ostrimi robniki. Tekmovalec ima dovolj močne noge za tako grajene smuči in mu to seveda pomaga. Če vozi na teh smučkah povprečen smučar, se mu lahko zgodi, da ne zna več smučati. Predvsem začetniki morajo imeti mehkejšo smuči. Elan ima že vrsto let ustaljene tipe smučmi, da se lahko odlóčamo za nakup. Za dobre smučarje je zvečine najprimernejša smučka RM (kombinacija metal, les), manj izvedeni pa bodo izbirali med vrsto metalnih in plastičnih smučmi. Le izvrstni smučarji si lahko privoščijo tip smučmi RC. Vsak smučar mora imeti tudi varnostne vezi, in sicer varnostno glavo in varnostno peto, to je okovje, ki se pri padcu odpne in spusti čevlji iz vrteče se smučke; ravno tako so potrebne zavore, ki ustavijo smučko. Izbira okovja v naših trgovinah je dobra. Za najmlajše je primerno okovje SPRINT, za ostale pa priporočam MARKER, TIROLYA in NEVADA. V poštev pridejo seveda samo kovinske palice, drugih palic ni. Palice, ki segajo do pod pazduhe, so zgodovina, zato pri nakupu palic upoštevajte navodila prodajalca ali svetovalca.

Mislím, da sem vam pripomogel pri izbiri smučarske opreme in želim veliko sreče pri učenju smučanja.

Miha Legan

VSE VEČ NEZAPOSLENIH V ZAHODNI EVROPI

Zadnje mesece se je že tako zaskrbljujoče visoka stopnja nezaposlenosti v državah evropske gospodarske skupnosti še povečala. Več kot deset odstotkov nezaposlenih imajo v Belgiji (12,8), Veliki Britaniji (11,5) in Irski (10,4), najmanj pa v Luksemburgu in Grčiji, kjer je nezaposlenega manj kot en odstotek aktivnega prebivalstva. Zaskrbljujoče je tudi to, da je med nezaposlenimi največ mladih, ki je pravkar končala šole.

Jože Udovič:

Usodna nesreča in njeni vzroki

Novembra 1944. leta je partizansko vojsko prizadela huda nesreča. Pri preizkušanju lahkega angleškega minometa se je smrtno ponesrečil legendarni komandant NOV in PO Slovenije, general-lajtnant, španski borec in narodni heroj Franc Rozman – Stane.

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Tonček je pripravil minomet, vstavil vanj mino ter ga nameril na kup kamenja sredi njive, oddaljen kakšnih sto metrov, in pritisnil na sprožilec. Mina je v elegantnem loku zaplavala proti nebu. Za trenutek se je ustavila, nato pa padala proti kupu kamenja. Ob močnem poku se je kup razletel. Kar neverjetno je bilo, da je bil zadetek s preprostimi merilnimi napravami tako natančen. Tudi drugi zadetek je bil točen. Že so mislili preizkus prekiniti, toda ostala je še ena mina, zato so se odločili, da izstrelijo tudi to. Tonček je vložil mino v minomet ter naravnal smer in nagib minometa. Vsi, ki so bili pri preizkusu, so bili zbrani v polkrogu v neposredni bližini minometa. Ko je Tonček pritisnil na sprožilec, se je razlegla strahovita eksplozija. Mina je eksplodirala v minometu.

Posledice so bile katastrofalne. Tonček in Jug sta bila na mestu mrtva. Komandant Stane je bil ranjen v trebuh. Tudi načelnik Novljan, Jože Malnarič – Križevski in Anton Žnidaršič – Štefan so bili težko ranjeni. Ranjence so takoj prenesli v štab, kjer so jih obvezali, nato pa prepeljali v bolnico v Kanižarico pri Črnomlju, ki je bila najbližja. Operacije vseh težko ranjenih je vodil dr. Bogdan Breclj. Toda rane komandanta Staneta so bile tako težke, da mu ni bilo pomoči. Kmalu po operaciji je za vedno zatisnil oči. Ostale ranjence so po operaciji prepeljali v skrivno partizansko bolnico na Gorjance. Anton Žnidaršič – Štefan je zaradi poškodbe vratne žile čez približno mesec dni umrl. Tovařiša Novljan in Križevski sta proti koncu vojne ozdravela. Pri nesreči je bil lažje ranjen tudi Franc Tavčar – Rok.

Ta nesreča je pomenila za narodnoosvobodilni boj Slovenije težak udarec. Izgubili smo legendarnega komandanta, prekaljenega borca in stratega, ki so ga borci ljubili in mu zaupali.

Veliko se je razpravljalo in ugibalo o Stanetovi smrti. Govorilo se je o namerni sabotaži,

nepredvidnosti itd. Da bi ugotovili pravi vzrok, so poslali nekaj min v orožarsko delavnico v Stare žage. Orožarji naj bi mine razstavili in ugotovili njihovo sestavo, zlasti pa sestavo vžigalnika. Ugotovili naj bi, ali je do eksplozije prišlo zaradi konstrukcijske napake, ali je bila mina sabotirana. Zadnja možnost je bila skoro izključena, saj ni nihče vedel, da bo pri prvih preizkusih navzoč prav komandant glavnega štaba.

Orožarji v Starih žagah so ugibali, kako bi se lotili razstavljanja mine, kajti nihče ni poznal mine in njenega delovanja. Pri razstavljanju bi kaj lahko prišlo do eksplozije. Izdelali so poseben ključ, s katerim so odvrtili glavo mine, v kateri so slutili, da se nahaja prožilni mehanizem z vžigalnikom. Eden orožarjev je predlagal, da bi v najmanjši delavnici zgradili leseno pregrado iz brun, ki bi bila med tistim, ki bi mino razdiral in samo mino, ki bi jo pritrdili s primežom na drugi strani pregrade. V pregradi naj bi bile le odprtine za roke ter reža za oči. V primeru da bi mina eksplodirala, bi bil tisti, ki bi jo razdiral, ranjen le v roke. Jaz sbil takrat vodja orožarske delavnice. Predlog sem takoj zavrnil, ker bi zaradi oviranega razstavljanja skoraj gotovo prišlo do eksplozije. Sklenil sem, da bom mino razdiral sam.

Vsi orožarji so se morali oddaljiti od delavnice, kjer sem razdiral mino. Mino sem pritrdil v primež, ter z že prej pripravljenim ključem odvrtil glavo mine.

Kot sem računil, je bil v glavi prožilni mehanizem. Zaradi previdnega dela do eksplozije ni prišlo. Ko sem si temeljito ogledal konstrukcijo vžigalnika in ga ločil od ostalega dela mine, to je od eksploziva, sem razdiral še dve mini. Nato sem poklical orožarje, ki so čakali v primerni oddaljenosti. Ko so se vrnili, so povedali, da so se bali eksplozije, toda upali so, da do nje ne bo prišlo, saj sem do takrat razdiral že marsikatero mino, granato ali letalsko bombo,

ne da bi poznal njeno konstrukcijo.

Po temeljitom ogledu mine, zlasti pa mehanizma vžigalnika, smo menili, da se je vžigalnik mine, s katero so se ponesrečili člani glavnega štaba, pri spustu s padalom in padcem na tla aktiviral. Pri udarcu na trdno podlago se je premaknila varovalna kroglica, pri tem pa sta se premaknili udarna igla in vžigalna kapica; vžigalnik mine se je aktiviral tako, da je pri izstrelitvi prišlo do eksplozije že v cevi minometa. Vžigalnik je bil zgrajen tako, da se je aktiviral v dveh fazah. V normalnih pogojih se je prva faza aktivirala ob ustrelitvi, druga faza pa ob padcu na cilj. Ker pa je bila prva faza aktiviranja vžigalnika opravljena pri spustu iz letala, oziroma trdnem pristanku na tla, je prišlo do druge faze aktiviranja ob izstrelitvi in nesreča je bila tu.

Toda kako odkazati to trditve? Iz mine sem odstranil detonator in razstrelivo, vžigalni mehanizem pa nastavljal v normalni položaj. Z dvema orožarjema sem odšel do cerkvice v Novi gori. Iz zvonika smo spustili mino na tla. Toda mina nikakor ni hotela pasti na rep, kot smo želeli. Zato se vžigalnik nikoli ni aktiviral. Po večkratnih neuspešnih poizkusih smo se domislili in na glavo mine pritrdili majhno padalce, narejeno kar iz robca. Že po prvem poizkusu, ko smo mino spustili iz višine kakšnih 10 metrov, je padla na rep. Odvrtili smo glavo mine in ugotovili, da je vžigalnik aktiviral v prvi fazi. Poizkus smo izvedli še večkrat in vsakokrat, ko je mina padla na rep, se je vžigalnik aktiviral. S tem je bila naša domneva potrjena.

Svojo ugotovitev smo sporočili načelniku partizanskih orožarskih delavnic pri glavnem štabu Antonu Šušteršiču – Tinetu Železniku, ki jo je posredoval glavnemu štabu. Da v bodoče ne bi prišlo več do takih nesreč, smo predlagali, naj bi vse mine, ki jih bodo poslali Angleži, pregledali. Predlog je bil sprejet. Vse mine so poslali v orožarsko delavnico v Stare žage, kjer smo jih pregledali in označili, da so pregledane. Toda prevoz iz Bele krajine v Stare žage in nazaj je bil zamuden. Zato smo naučili razdirati mine orožarje iz črnomaljske orožarske delavnice. Ti so organizirali pregled min kar ob letališču v

Krasincu. Pri pregledu smo odkrili še več min, ki so bile aktivirane v prvi fazi ali pa so imele druge okvare na vžigalniku.

Do nesreč je prišlo še večkrat. Zgodilo se je, da so mine poslali v partizanske enote, ne da bi bile pregledane ali pa je do prvega aktiviranja prišlo zaradi nepravilnega ravnanja z njimi. Tako je spomladi 1945 prišlo do nesreče v Cankarjevi brigadi. Tja so poslali mine kalibra 81 mm, ki niso bile pregledane. Ena od njih je bila aktivirana v prvi fazi in je eksplodirala v minometu. Pobila ali težko ranila je celotno posadko minometa.

Do sličnih nesreč je prihajalo tudi v angleških enotah, ki so bile oborožene s temi minometi. Angleži so z njimi oboroževali predvsem desantne enote. Te enote so v sovražnem zaledju oskrbovali z materialom, ki so ga metali s padali. Marsikatero padalo se ni odprlo ali pa se je odprlo šele tik nad zemljo. Mine v kartonskih tulcih, ki so bile zložene v kovinske zaboje, so z veliko silo priletele na zemljo. Kovinski zaboj je običajno počil, kartonski tulci in mine pa so ostale na videz nepoškodovane. Pri mnogih minah je prišlo do prve faze aktiviranja, pri izstrelitvi pa do eksplozije mine v minometu.

Ko so Angleži spoznali nevarnost tega orožja, so ga takoj potegnili iz svoje oborožitve, minomete in mine pa so poslali partizanom kot vojaško zavezniško pomoč.

Ko je glavni štab Slovenije spoznal nevarnost tega orožja, je prepovedal njegovo uporabo.

JOŽE UDOVIČ

Modni kotiček

mo ju z zlatimi ali srebrnimi zvezdicami, lahko tudi s steklenimi kamenčki, primerni so tudi stekleni gumbki (najmanjše velikosti).

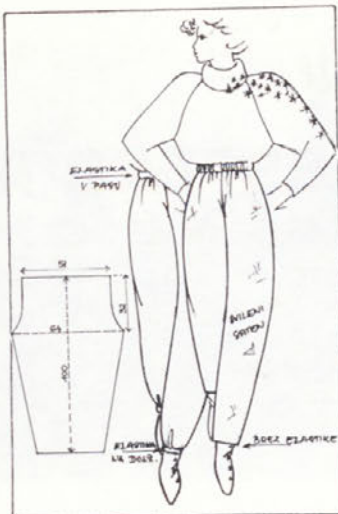
Za hlače potrebujete 1,10 m blaga (šir. 140 cm) ali 2,20 m (90 ali 70 cm šir. blaga). V kroju so všteti 1 cm šivi. V pas vpeljete 3,5 cm široko elastiko, lahko tudi 3 cm, spodaj jih lahko zarobite ali pa tudi vpeljete 2 cm elastiko.

Mlade in drzne naj oblečejo za najdaljšo noč orientalski stil hlač, imenovan „NEHRU“ (lahko jih imenujemo tudi modne dimije). Okrasite jih z zlatimi dodatki.

Bliža se Novo leto, me pa že razmišljamo, kako naj se oblečemo za to najdaljšo noč v letu.

Tiste, ki imajo rade hlače, naj si jih naredijo same iz svilenega satena (izdeluje ga Svila Mb). Kroj je zelo enostaven in spretnim rokam izdelava ne bo delala težav.

Zgoraj oblečemo rahlo pleten puli ali brezrokavno jopico (da nam ne bo vroče). Okrasi-

MODNI COFI

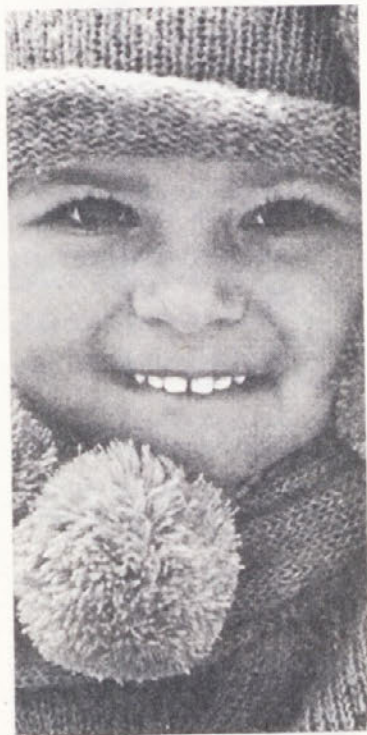
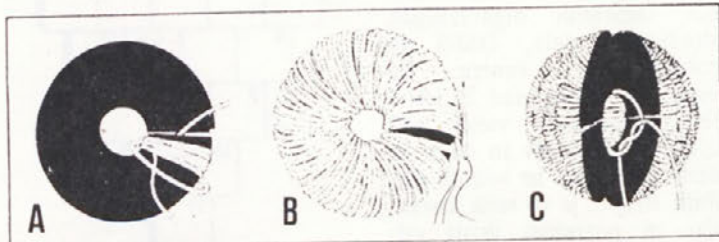
Cofi ali „pomponi“ (francoski izraz) so letošnjo zimo zelo modna popestritev. Okrasimo si lahko kapo, šal, jopico, pulover. Lahko so raznobarni ali pa iste barve kot osnovno

oblačilo. Skice nazorno prikazujejo izdelavo cofa.

A) Iz kartona izrežemo 2 kroga poljubne velikosti (odvisno je od tega, kako velik cof želimo), prerežemo ju na enem koncu, tako da imamo prostor za navijanje volnene preje okoli obeh krogcev.

B) Kos smo dovolj navili, prerežemo s škarjami prejo med obema krogcema.

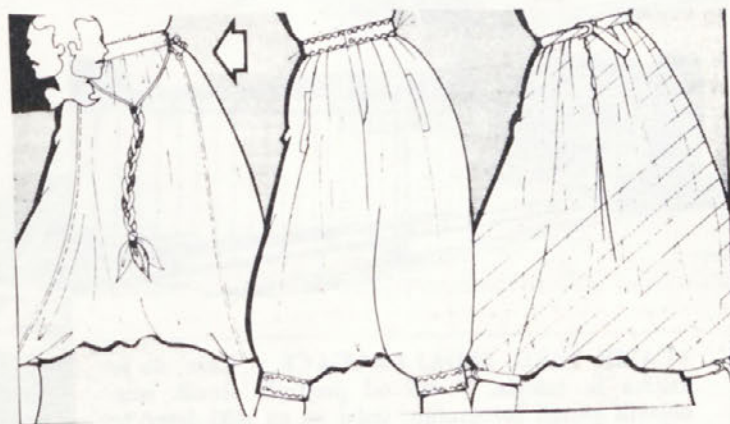
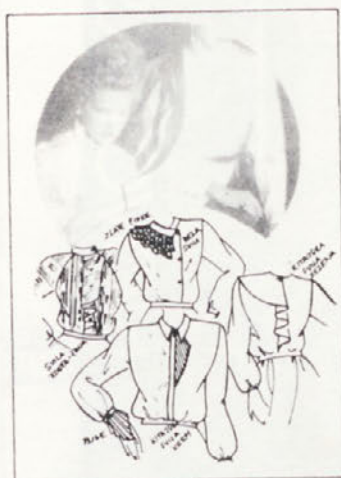
C) Sredino med obema krogcema močno zavežemo, odstranimo krogca in cof je narjen.

Tiste, ki imajo rade eleganco, si naj omislijo modne bluze, ki naj bodo iz prave kitajske krep svile (Crepe de Chine), lahko pa tudi neprave (Svila Mb). Zraven si omislite hlače, hlačno krilo, pumparice, ki segajo preko kolena do sredine meč, starejše tudi dolgo krilo, ki naj bo iz volnenega žoržeta, lahko v isti barvi kot bluzi.

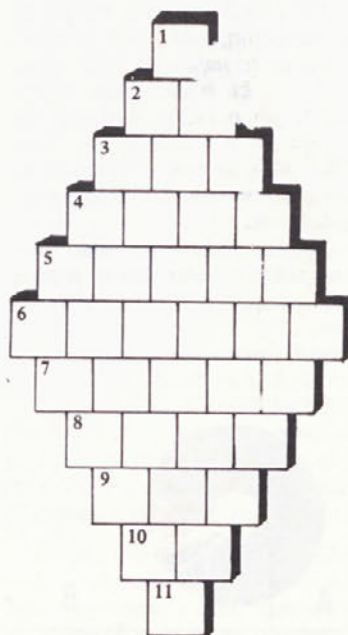
Tiste, ki imajo rade enodelne obleke, naj si omislijo iz danih predložkov celo obleko iz krepa ali svile. Dodatki naj bodo zlati ali srebrni.

Pa SREČNO NOVO LETO!
JANA JOVIC

Vret 10

1. KEMIJSKA PRVINA
2. PREDLOG
3. MITOLOŠKI BOG GOZDOV, RASTLINSTVA IN PASTIRJEV
4. LEVI PRITOK REKE AMAZONKE (dolga 900 km)
5. VEZ
6. ŽENSKA, KI URNO HODI
7. NAPRAVA ZA PHANJE BLA-GA
8. PREDSTOJNIK SAMOSTANA
9. TEŽKO STRELNO BOJNO OROŽJE
10. REKA V ITALIJI (padska nižina)
11. PREDZADNJI SAMOGLASNIK V ABECEDI

Če ste v novembrski številki našega glasila pravilno rešili VRETENO, ste dobili:

1. N, 2. NO, 3. NOV, 4. VONJ, 5. AVNOJ, 6. VOLJAN, 7. JAVNO, 8. NOVA, 9. ONA, 10. NA, 11. A

Pri reševanju Vretena vam uredništvo želi obilo zadovoljstva po dobro opravljeni nalogi.

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2000 izvodov. Glasilo ureja izdajateljki svet v sestavi: Hinko Šintler (predsednik), Danilo Kovačič, Alfonz Žizek, Martin Radež, Jana Jovič, Mojca Peroci, Marjan Žalac, Rudolf Vlačič in Mirko Albijanič. Glavni in odgovorni urednik: Danilo Kovačič. — Uredništvo: NOVOTEKS, Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC Novo mesto, TOZD Dolenjski list; tisk TOZD Tiskarna No o mesto.

Beti praznuje

PETINDVAJSET LET BELOKRANJSKE TRIKOTAZNE INDUSTRIJE „BETI“ METLIKA

Letos praznuje BETI Metlika svoj srebrni jubilej, čeravno je bilo podjetje ustanovljeno že leta 1948 z odločbo vlade LRS pod firmo Invalidsko podjetje „Pletilstvo“, Črnomelj. Metličani praznujejo svoj rojstveni dan v DO BETI šele z letom, ko so iz Črnomlja preselili sedež delovne organizacije v Metliko in se preimenovali v BETI, Metlika.

Leta 1954 so začeli graditi nove proizvodne prostore blizu železniške postaje Metlika (današnja predilnica Novoteks). Gradnja se je zavlekla do leta 1956, ko so novo izgrajene prostore toliko usposobili, da so se lahko preselili. V novem okolju je začela DO bolje poslovati, vendar so se še vedno srečevali z velikimi težavami, ki so zavirale hitrejši razvoj. V teh prostorih pa niso bili dolgo, ker sta bivši okraj Črnomelj in občina Metlika pospeševala vse vrste gospodarskih naložb, pa se je BETI na predlog ministrstva za industrijo in rudarstvo preselila na Pungart, v izpraznjene pro-

store pa se je po adaptaciji vselila Novoteksova predilnica za česano volneno prejo.

Vsa leta po vojni smo se vsi učili gospodarjenja. Poleg dobrin so nam primanjkovali tudi izkušnje. S trdim delom in čvrsto voljo smo ustvarjali pogoje za zaposlovanje ljudi v domačem kraju, se sproti učili in odpravljali napake, hkrati pa ustvarjali možnosti za razvoj industrije na takrat nerazvitem področju Bele krajine. Tako pot je morala prehoditi tudi DO BETI, na katero so delavci ob praznovanju 25-letnice upravičeno ponosni.

25 let je kratka doba, za delovni kolektiv BETI pa dovolj dolga, da je prišla do današnjih rezultatov. Delovni kolektiv je nanje res lahko ponosen.

Ob 25-letnici delovne organizacije BETI iskreno čestitamo vsem delavkam in delavcem, saj so bili prvi, ki so stopili na pot, ki je Metliki pomagala, da je iz nerazvite občine postala razvita. Danes je BETI Metlika

sodobno opremljena delovna organizacija. Zaposluje preko 1.800 delavk in delavcev v sedmih temeljnih organizacijah združenega dela, DSSS in izobraževalnem centru. Če vemo, da je bilo pred 25 leti v BETI zaposlenih vsega 130 delavk in delavcev in da se je pletlo predvsem na ročnih pletilnih strojih, je to velik korak. Bilo je potrebno dosti odrekovanja, in stalnega učenja, da je bilo to dosegljivo. Ob svojem 25-letnem jubileju je BETI solidna delovna organizacija, ki ima realne pogoje, materialne in kadrovske, za še hitrejši razvoj. S tem pa se morejo pohvaliti le maloštevilne delovne organizacije.

Zares iskrene čestitke delavcem metliške BETI za vse dosegene uspehe ob praznovanju srebrnega jubileja.

DO NOVOTEKS
NOVO MESTO

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

Sodelujte v
glasilu svoje
delovne
organizacije!

VČASIH TAKO, SEDAJ DRUGAČE — Kaže, da je kritika le zalegla. V eni od prejšnjih številki smo objavili gornjo fotografijo, sedaj pa na sliki desno le vidin o, da je kritika zalegla. Ob vhodu stoji lep napis, viden z vse obiskovalce.